ЎзССР Давлат китоб палатаси
Книжная палата

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 43 (8. 241) ◆ 1993 йил 10 март, чоршанба ◆ Нархи 5 сўм

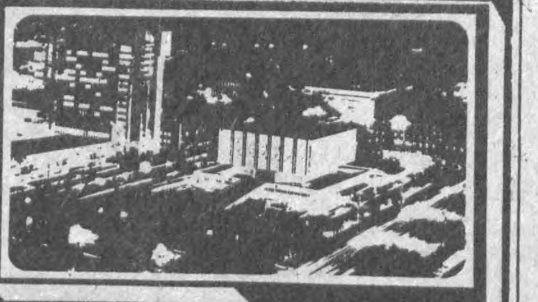

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Жиззахда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат» рисоласини ўрганишга бағишланган илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди.

● Наманган вилояти ҳокимлигида Мингбулоқ нефть фаворасини жиловлашда фидойилик кўрсатган бир гуруҳ кишиларга республикамизнинг юксак мукофотларини тантанали топшириш маросими бўлди.

● Тошкент вилояти болалар касалхонаси шифокорларининг беморлар билан эрталабки ҳол-аҳвол сўрашиши ўзига хос байрамга айланди. Гап шундаки, Америка Қўшма Штатларидан Тошкент шаҳрига келтирилган дори-дармонлар ва тиббиёт ускуналарининг бир қисми ана шу шифохонага топширилди. Океан ортидан жами 21 минг тонна дори-дармон ва тиббиёт ускуналари Тошкентга келтирилди.

● Навоий вилоятининг Томди туманида бўлиб ўтган вилоят қоракўлчиларининг кенгашида шу тармоқ ходимлари олдида турган муҳим вазифалар муҳокама қилинди.

● Бухорода хусусий турк лицейи тантанали равишда очилди. Бу ерда 124 ўқувчи таҳсил олмоқда. Янги ўқув йилида 200 ўқувчи тест синовлари орқали шу лицейга қабул қилинади.

● Тошкент Давлат иқтисодиёт университетида шу олий билим даргоҳини битириб кетганларнинг ҳаяжонли учрашуви бўлиб ўтди. Шуни таъкидлаш керакки, университет ўзининг 60 йиллик фаолияти давомида 25 ихтисослик бўйича 75 минг иқтисодчини етиштириб чиқарди.

● Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазирлиги «Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш аълочиси» нишонининг энг яхши лойиҳаси учун танлов ўтказишга қарор қилди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Бугун Москвада Россия Федерацияси халқ депутатларининг навбатдан ташқари VIII съезди очилди. Борис Ельцин бу съезднинг «оғир» бўлишини айтди. Руслан Хасбулатов президент ва парламент раисининг истеъфосини талаб этиш ҳоллари бўлишини ҳам инкор этмади.

● Москва ҳукумати уй-жойларни кимошди танлови асосларида сотиш тўғрисида қарор қабул қилди. Бу йил фойдаланишга топшириладиган 25 минг квадрат метр ҳажмдаги уй-жойларни ана шундай йўсинда сотиш мўлжалланмоқда.

● Красноярск ўлкаси маъмурияти Россия ҳукумати қошида ўзининг доимий ваколатхонасини очди. Владимир Семёнов сибирликларнинг пойтахтдаги биринчи «фавқулодда элчиси» бўлди.

● Москвага Афғонистон тупроғида асирга тушган икки собиқ совет ҳарбий асири қайтиб келди.

● Тожикистон раҳбарияти Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатларига тожик-афғон чегараларини мустаҳкамлаш мақсадида ўз ҳарбий бўлинмаларини йўллаганлиги учун миннатдорчилик изҳор этди.

● Москва банклараро навбатдаги валюта бозорида АҚШнинг 1 долларига 650 рубль тўғри келди. У аввалги кўрсаткичдан икки рубль ортиқ демакдир.

ХОРИЖДА

● Хитой Халқ Республикасига расмий ташриф билан борган Тожикистон Олий Кенгашининг Раиси Имомали Раҳмонов икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни кенгайтириш тўғрисидаги бир қатор ҳужжатларга имзо чекди.

● Кеча Таллиннда Латвия, Литва ва Эстония ташқи ишлар вазирларининг учрашуви очилди. Унда учта давлат ташқи сиёсатини мувофиқлаштириш, хавфсизлик соҳасида ҳамкорлик қилиш масалалари ва бошқа бир қатор муаммолар муҳокама этилмоқда.

● Кобул шаҳри яна ўққа тутилди. Бу галги ўққа тутиш пайтида 22 киши ҳалок бўлди, 100 дан ортиқ киши жароҳатланди.

● Америка самолётлари собиқ Югославиянинг можаролар зонасига яна 40 тонна юкни ҳаводан ташлади. Самолётлар орқали ўтказилаётган бу тадбирларга Германия ва Россиянинг ҳам қўшилиши имкониятлари ҳақида хабар берилмоқда.

● Туркия Бош вазири Сулаймон Демирэлнинг ҳисоблашича Босния ва Герцеговинадаги тангликка хорижий давлатларнинг ҳарбий аралашувлари тўхтатилгандагина барҳам берилиши мумкин.

*Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт

ИШ КЎЗИНИ БИЛГАНЛАР

УЗБЕКИСТОН қишлоқ хўжалиги машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмасининг довруғи оламга таралган. Корхона томонидан тайёрланаётган машиналарни ҳатто чет эл мамлакатлари пахта далаларида ҳам учратиш мумкин. Яқинда корхона номига узоқ Тунис давлатидан шошилинч телеграмма келди. Унда тунислик пахтакорлар Тошкент машинасозларидан ўзлари учун чигит экадиган машинадан 7 тасини зудлик билан тайёрлаб жўнатишни илтимос қилишибди. Бирлашма ишчилари ҳозир ана шу буюртмани бажаришмоқда.

Куни кеча корхонага бир гуруҳ мисрлик мутахассислар ташриф буюришди. Улар бирлашма ҳаёти билан яқиндан танишиб бу ерда ишлаб чиқарилаётган машиналарга юксак баҳо беришди ва корхона билан 50 та машинага шартнома тузиб қайтишди. Ушбу буюртма ҳам бу йил эгаларига жўнатилади. Бундан ташқари корхонага ҳамдўстлик давлатларидан кўплаб буюртмалар келади. Бирлашма ўз мижозларини ранжитмасликка ҳаракат қилиб, уларга белгиланган муддатда машиналарни тайёрлаб жўнатишга эришмоқда.

Хўш, ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитига қарамай корхона маҳсулотларига бўлган талабнинг бу қадар кучайишига сабаб нима? Очиғини айтиш керак, бу ерда маҳсулот йил сайин яхшиланиб бормоқда. Сифати ҳам жаҳон андозалари талабига жавоб берадиган даражада. Бундай натижага эришиш эса албатта ўз-ўзидан бўлмаяпти.

Сўнгги йиллар корхона ҳаёти учун бутунлай янгиланиш даври бўлди, десак янглишмаймиз. Цехлар тубдан таъмирланди. Уларга юксак ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган янги жиҳозлар ўрнатилди. Арзимаган икки-уч йил ичида бу ерда тўққизта ширкатлар ва кичик корхоналар пайдо бўлиши фикримизнинг асосий далили бўла олади.

Бундай янгилик корхонага ижобий таъсирини ўтказди. Биринчидан, ишчиларда меҳнатга муносабат ўзгарди. Улар ўз корхоналарининг ҳақиқий хўжайинларига айландилар. Ҳамжиҳатлик билан қилинган унумли меҳнат умумий даромадни оширишга олиб келди. Ишчиларга шунга қараб ойлик маош тарқатилди. Қисқа айтганда ҳам манфаатдорлик, ҳам масъулият ҳисси кучайди.

Иккинчидан, корхона маҳсулотлари сифати яхшланди. Шу ҳисобга унинг харидорлари кўпайди. Яширишга ҳожат йўқ. Илгарилари бирлашма номига пахтакорлар ҳузурига жўнатилган баъзи машиналарнинг талабга тўла жавоб бермаётганлиги ҳақидаги мактублар тез-тез келиб турарди. Ҳозир бундай маънодаги хатларга мутлақо чек қўйилди.

Бугунги кунда бирлашмада 2 мингга яқин ишчи ва хизматчи меҳнат қилмоқда. Уларнинг кучи билан бир ойда юзта чигит экиш машиналари тайёрланмоқда. Корхона январь ойи режасини тўла бажарди. Февраль ойида ҳам белгиланганидан ортиқ машиналар ишлаб чиқарилди.

Жамоалар юксак унум билан ишлашяпти. Буни Александр Артёмов бош бўлган «Қуювчи». Михаил Везит раҳбарлик қилаётган «Пресс», Юрий Воросьян раис бўлган «Югр» ва бошқа ширкат ҳамда корхоналарда бўлган киши аниқ ҳис этиши мумкин.

Биз бирлашма ишчи ва хизматчиларига яратилган шароитлар билан ҳам қизиқдик. Ишчиларга яратилган қулайликлар ҳар қадамда сезилиб турибди. Жамоаларнинг ҳар бирида дам олиш хонаси бор. Улар яхши жиҳозланган. Ишчилар тушликка ҳам қийналишмайди. Бирлашманинг ўзида ва унинг атрофида бир нечта ошхона ва қаҳвахоналар ишлаб турибди. Корхона ичидаги ва ташқарисидаги дўконлардан кундалик маҳсулотларни харид қилиш мумкин. Бирлашма дарвозаси рўпарасида бозорча ташкил этилган. Замонавий тиббий ускуналар билан жиҳозланган кўп қаватли касалхона ва унинг қошидаги поликлиникани айтмайсизми?

Бозор иқтисодиёти деб корхона конструкторлари ҳам қўл қовуштириб ўтиришмаётибди. Улар доимо изланишда. Яратиш ва яратувчанлик ишлари билан машғул. Узоқ йиллик изланишлар яқинда яна бир ўз самарасини кўрсатди. Беда ўрадиган янги машина тайёрланди. У кўрикдан муваффақиятли ўтиб ишлаб чиқаришга жорий этилди. Ўтган йил охирларида янги техниканинг дастлабки нусхаси тайёрланган бўлса, шу йилдан бошлаб эса асосий ишлаб чиқариш жараёнларидан ўрин олди. Январь ойида 200 та, февраль ойида ҳам ана шунча янги машиналардан тайёрланди.

— Бирлашмамизда йил сайин халқ истеъмоли молларининг турлари кўпаймоқда. Бу эса ҳозирги қийинчилик даврида корхонанинг молиявий шароитини яхшилашда қўл келмоқда. Бизда тайёрланаётган пластмасса буюмлари айниқса харидоргирлиги билан ажралиб туради, — дейди корхона кадрлар бўлимининг бошлиғи Илҳом Фармонов.— Хуллас, бозор ҳар бир кишидан ишбилармонлик ва масъулият билан ишлашни талаб этади, деган ақидани унутаётганимиз йўқ.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

СУРАТЛАРДА: мураббий ишчи Карим Самандаров ва пешқадам чилангар Алишер Жўраев; бирлашманинг йиғув цехида.

Андрей Пищенко суратлари.

НАВРЎЗ БАЙРАМИ ТАРАДДУДИ

ТАШКИЛИЙ КОМИТЕТ МАЖЛИСИ

КЕЧА Наврўз байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича Тошкент шаҳар ташкилий комитетининг мажлиси бўлиб ўтди.

Байрамнинг бош режиссёри Р. М. Ҳамидов 21 март куни ўтказилиши мўлжалланаётган байрам тадбирлари ҳақида гапириб берди. Бу куни Халқлар дўстлиги майдони ва Ўзбекистон миллий боғида халқ сайли бўлиб ўтади. Бу ердаги ўзига хос саҳналарда таниқли санъаткорлар ҳамда шаҳар бадиий ҳаваскорлик жамоалари ўз маҳоратларини намойиш этадилар. Байрам тадбирлари, шунингдек, республика пойтахтининг бошқа марказий майдонларида ҳам бўлиб ўтади.

Шаҳар хизматларининг раҳбарлари, туманларнинг ҳокимлари ташкилий комитетни Наврўз байрамига тайёргарлик кўришнинг бориши тўғрисида хабардор қилдилар. Улар олдига тайёргарлик ишларини белгиланган муддатда ниҳоясига етказиш юзасидан аниқ вазифалар қўйилди.

Мажлисга Тошкент шаҳар Ҳокими А. И. Фозилбеков якун ясади.

*13 март—умумшаҳар ҳашари

КАШТАЧИЛАР АҲДИ

ШАҲРИМИЗДАГИ «Шарқ гули» бадиий буюмлар ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси ҳам 13 март куни ўтказиладиган умумшаҳар ҳашарида фаол қатнашишга аҳд қилди. Шу куни иш жойларида 800 киши меҳнат қилади. 200 ишчи ва хизматчи эса корхона ҳудудида олиб бориладиган ободончилик ишларида қатнашади. Ҳашарда ҳаммаси бўлиб 2 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш кўзда тутилмоқда. Ишлаб топилган маблағнинг 112 минг сўми раҳм-шафқат мақсадлари йўлида ишлатилади.

— Ҳашар кунида бизда ишлаб меҳнат таътилига чиққан фахрийларимизни ҳам корхонамизга таклиф этмоқчимиз, — дейди бирлашма бош директори Саида Ғаниева. — Ҳашар баҳона улар билан дийдорлашиб, ишдан сўнг бир пиёла чой устида дилдан суҳбатлашмоқчимиз.

Умумшаҳар ҳашарига пухта тайёргарлик кўраётган корхона ишчилари 13 март кунигача ойлик режанинг ярмини уддалашга ваъда беришган.

— Бирлашмамиз ишчилари ўтган январь ва февраль ойлари режаларини ҳам ортиғи билан адо этишган эди, — дейди бош муҳандис Абдурашид Алимбоев. — Улар январь ойида 49 ўрнига 53 миллион сўмлик маҳсулот тайёрлашди. Февраль ойида эса 58 миллион сўмлик буюмлар ишлаб чиқарилди. Бу кўрсаткичда белгиланганидан 9 миллион сўмлик кўпдир.

Маҳмуд ОРИПОВ.

ЖАМОА ҚАРОРИ

— 13 МАРТ куни умумшаҳар ҳашарида юксак унумдорлик билан меҳнат қиламиз, — дейилади «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси қабул қилган қарорда.

Бирлашма ишчи ва хизматчилари В. Чкалов номли самолётсозлик, «Технолог» илмий ишлаб чиқариш бирлашмалари, «Ташсельмаш» заводи, йўловчи транспорти корхоналарининг уюшмаси ишчи ва хизматчилари, Собир Раҳимов тумани «Намуна» маҳалласи аҳолиси, Тошкент автомобиль-йўллар институти талабалари ва профессор-ўқитувчилари ҳамда бошқаларнинг 1993 йилнинг 13 мартида Наврўз халқ байрамини нишонлашга бағишланган шаҳар ҳашарини ўтказиш ташаббусини бир овоздан маъқуллашди. Шу куни корхонанинг ўн мингдан зиёд жамоаси ўз иш жойларида ишлашади. Муҳандис-техник ходимлар эса корхона ичи ва ён атрофида ободонлаштириш ишларини олиб борадилар. Улар бирлашмага тегишли ҳудудни тозалайдилар, дов-дарахтлар ўтқазадилар.

Ғулом ЮСУПОВ.

ОҚШОМ ЧОҒИДА

ҲАМЗА тумани ҳокимлигида бўлиб ўтган йиғилиш миллий байрамимиз Наврўз айёмини катта шодиёна билан кутиб олишга бағишланди. Корхона, ташкилотларнинг раҳбарлари ва барча фаолларнинг таклифига биноан тантаналарни маҳаллаларда ишдан сўнг, асосан оқшом чоғида ўтказиш режалаштирилди. Шу муносабат билан туман ҳокимлиги томонидан ҳар бир маҳалла учун 20 килограмм гўшт, 15 килограмм ёғ, 50 килограммдан ун ажратилиб, сумалак, ҳалим тайёрланиб, ош дамланиши ва барча катта-кичик баҳраманд бўлиши учун шароит яратилиши таъкидланди. Бу қарор барчага маъқул тушди.

Бундан ташқари 400 нафар энг ночор яшовчи ва хаста бўлиб қолган қарияларнинг ҳар бирига ажратилган 500 сўмдан пул ҳамда бошқа совға-саломлар уй-уйларига элтиб берилишига келишиб олинди.

Гулзода АБДУЛЛАЕВА.

ТАНЛОВ ЙЎЛИ БИЛАН

ИККИ йил муқаддам шаҳримиздаги 160-ўрта мактабда тажриба сифатида иқтидорли ўсмирлардан иборат тижорат синфи ташкил этилган, ўша даврларда кўпчилик бундан бирор натижа чиқишига ишонқирамай қараганди. Эндиликда нафақат навбатдаги гуруҳ, балки Гарвард университетининг бизнес-мактаби дастури асосида фаолият кўрсатувчи олий иқтисодиёт ва тижорат лицейи таркиб топди.

Бу ерга танлов асосида қабул қилинган мактаб битирувчилари ўқиш билан бир қаторда турли фирмаларда шартнома асосида ишлайдилар. Лицей ўқув дастури тўрт йилга мўлжалланган бўлиб сўнгги икки йил мобайнида ўқувчилар махсус дарслардан сабоқ оладилар ва ўз-ўзидан иқтисод бўйича мутахассислар тайёрловчи олий ўқув юртларининг учинчи курсига қабул қилинадилар.

Бугунги кунда лицейни «Рэнк-ксерокс» қўшма корхонаси, «Тошкент» биржаси, «Ризико», «Осиё темир йўли» суғурта компаниялари, «БВВ» газетаси ҳар томонлама қўллаб-қувватламоқда.

Олий иқтисодиёт ва тижорат лицейига эса қабул танлов асосида ўтказилади. Унда бир ўринга 5—6 тадан даъвогар тўғри келаётганини ҳисобга олсак, бундай ўқув юртларининг нақадар оз ва нақадар зарур эканлиги хусусида маълум бир хулосага келишимиз қийин эмас.

Шукур ЗАРИПОВ.

«КИТОБ ГУЛЛАРИ» ТОШКЕНТДА

ВИЛОЯТЛАРДА ижод қилаётган жамоаларнинг пойтахтимизда ҳисобот концертлари намойиш этиши анъанага айланиб бормоқда. Яқинда Қашқадарё вилояти Китоб район маданият уйи қошида фаолият кўрсатаётган «Китоб гуллари» ашула ва рақс дастаси Шерқобил Иброҳимов сценарийси асосида саҳналаштирилган «Қашқадарёда баҳор» деб номланган дастурни томошабинларга тақдим этди.

Қашқадарёнинг бепоён далалари, сервиқор тоғлари, гўзал боғларининг атри уфуриб турган дилрабо куй ва қўшиқлар, жозибали рақслар дастаси пойтахтлик томошабинлар томонидан олқишлар билан кутиб олинди. Истиқлол, мустақиллик, диёр ва баҳор тараннум этилган мусиқали композицияда Қашқадарё воҳасининг ўрф-одатлари, ўланлари, халқ оғзаки ижоди намуналари ўрин олган. Дастур ранг-баранглиги, киши қалбига ором бахш этувчи қўшиқларга, янги овозларга бойлиги билан ўзига хосдир.

Китоблик ҳаваскор артистлардан Дилфуза Қодирова, Мирзаулуғ Бобоев, Сарвиноз Баҳромова, Шерқобил Иброҳимов, Умида Очиловаларнинг ижроларини мухлислар мамнуният билан кутиб олдилар. Дастурни ансамблнинг бадиий раҳбари Ғуломжон Аҳмедов ва Бўрибой Баҳромовлар саҳналаштирганлар.

Собир САЛОМОВ.

МОҲИР ҚЎЛЛАР

МИРЗО Улуғбек туманидаги «Юлдуз» маданият уйида фаолият кўрсатаётган «Моҳир қўллар» тўгарагини нафақат Ўзбекистонда, балки бошқа республикаларда ҳам яхши билишади. Анна Саликова раҳбарлигидаги мазкур тўгаракда 30 дан зиёд ўқувчи нафосат билимидан таълим олиш билан бирга турли қўғирчоқлар ва гуллар ясаш сирларини ҳам қунт билан ўрганмоқдалар. Улар ўзлари тайёрлаган гўзал санъат намуналари билан кўплаб кўргазмаларда иштирок этишиб, нуфузли ўринларни эгаллаб келмоқдалар. Тўгарак қатнашчиларидан Диля Ортиқова, Вазира Жавкаева, Малика Хотамова, Катя Роматинколар тайёрлаган кўзни қамаштирувчи Ўзбекистон гуллари ва ўзбек қўғирчоқлари бир неча кўргазмаларда совриндор бўлган.

Райондаги 275 ҳамда 112-мактаб қошидаги қўғирчоқ театри жамоалари ҳам мазкур тўгарак аъзолари тайёрлаган қўғирчоқлар асосида фаолият кўрсатиб келмоқда. Уларнинг қўллари билан тайёрланган қаҳрамонлар кўплаб ёш томошабинлар қалбига ҳаяжон олиб кирмоқда.

Латвиядаги ўзбеклар уюшмаси қароргоҳини ҳам мазкур тўгарак қатнашчилари томонидан тайёрланган ўзбек гуллари ва қўғирчоқлари безаб турибди. Яқинда ижодий жамоа ота-оналар ва санъат шинавандалари учун ҳисобот тариқасида ўз кўргазмасини ташкил этди. Маданият уйи кўргазма залига ташриф буюрганлар қўли гул қатнашчилар томонидан тайёрланган жозибали асарларни зўр қизиқиш билан томоша қилмоқдалар.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

*«02» хабар беради

ЖИНОЯТ ЖАЗОСИЗ ҚОЛМАЙДИ

Ўтган бир ҳафта ичида пойтахт ички ишлар идоралари томонидан Тошкентда 365 марта жиноятқорона ҳаракатлар содир этилганлиги қайд қилинди. Ҳафта давомида уларнинг 284 таси «излар босилмасдан» туриб очиб ташланди.

● 22 февралга ўтар кечаси 1971 йили туғилган ҳеч қаерда ишламайдиган кимса ўзининг уч нафар ҳамтовоғи билан Будённий кўчасида яшовчи, «Лола» кичик корхонасида хизмат қиладиган танишининг уйига келиб дабдурустдан уни роса дўппослаганлар. Сўнг эса унинг чарм курткаси ва 20 минг сўм пулини олиб жуфтакни ростлаганлар. Хонадон соҳиби мия чайқалиши хасталиги билан касалхонага ётқизилди. Зўравонларнинг шахслари аниқланиб, уларни ушлаш чора-тадбирлари кўриб қўйилди.

● Худди шу куни шаҳар Ички ишлар бош бошқармасининг жиноят қидирув ходимлари томонидан Чкалов номидаги самолётсозлик ишлаб чиқариш бирлашмасининг умумий ётоқхонаси хоналаридан бирида Самарқанд вилоятидан келган фуқаро текширилганда унинг ёнидан нақ 1 килограмм миқдордаги гиёвандлик моддаси топилди ва мусодара этилди.

● 22 февраль тунда тўрт номаълум кимса Нева кўчасидаги Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги бирлашмасининг ишчиси хонадонига кириб, уй эгасини пичоқ билан қўрқитиб унинг 115 АҚШ долларини, сариқ металлдан ясалган икки узуги ва яна 4 хил қўлга илингулик буюмларини олиб жуфтакни ростлаганлар. Зудлик билан кўрилган чора-тадбирлар натижасида мазкур жиноятни амалга оширган ҳеч қаерда ишламайдиган ва ўқимайдиган ёш йигитнинг шахси аниқланди. Ҳозир унинг шериклари қидирилмоқда.

● 23 февраль кундузи яшаш жойининг тайини бўлмаган кимса жиноий ҳаракатлари учун қўлга олинди. Маълум бўлишича, дайди 1992 йилнинг ноябрь ойида Жазоир фуқаросининг ишончини қозониб «Мовий гумбазлар» қаҳвахонаси ёнида унинг 5 минг АҚШ долларини сўмга алмаштириб бериш баҳонасида олган... ва табиийки, зум ўтмай кўздан ғойиб бўлган экан.

● 25 февраль кундузи номаълум кимсалар калит тўғрилаб тамаки фабрикаси хизматчисининг Юнусобод даҳасида жойлашган хонадонига кириб қўлга илингулик бир қанча буюмлар ва спиртли ичимликларни ўғирлаб кетишган. Юнусобод тумани ИИБ махсус тезкор-тергов гуруҳининг саъй-ҳаракатлари натижасида тез орада кишиларнинг шахсий мулкларини ўғирлашда айбланиб пойтахтдаги мактаблардан бирининг 8—9-синфларида ўқиётган учта ёш қиз қўлга олинди.

● 26 февраль куни Чилонзор тумани ИИБ милиция ходимлари томонидан анча вақт қидирувда бўлган 1960 йилда туғилган шахс ушланди. Унинг ёнида эса 2 та хуржун бўлиб, ичидан магнитофон ва яна бир қанча буюмлар чиқди. Тергов ишлари пайтида маълум бўлишича, у бундан бир кун олдин Чилонзор даҳасида истиқомат қилувчи акасининг уйига кириб, унга пичоқ билан дўқ уриб юқоридаги буюмларини олиб қўйган экан.

● 27 февраль кундузи «Олой бозори» бекатида нотаниш кимса Хитой Халқ Республикаси фуқаросининг ичида 11 та Хитойда тайёрланган спорт костюмлари бор сумкасини қўлидан юлиб олиб қочган. Тез орада Юнусобод тумани ИИБ участка нозиратчиси ва патруль-пост хизмати полки милиционерлари томонидан ушланган. Талончи 1975 йилда туғилган, иш ва ўқиш жойининг тайини йўқ йигитча экан.

● Шу куни тунда Бобур кўчасида нотаниш кимса 5-такси саройига қарашли ГАЗ—24 маркали «такси» машинасига чиқиб ҳайдовчидан «Чўпонота» бекатигача олиб бориб қўйишни сўраган. Лутфий кўчасига келганда эса йўловчи кутилмаганда ёнидан тўппонча чиқариб ҳайдовчидан ёнидаги бор пулини беришни сўраган. Бироқ ҳайдовчи ўзини йўқотиб қўймай, кескин қаршилик кўрсатган. Натижада бу ерга етиб келган Чилонзор тумани ИИБ ходимлари ҳамда фуқаролар ёрдамида 1970 йилда туғилган, «Чимкент» ишлаб чиқариш бирлашмасининг қоровули қўлга олинди.

Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармасининг матбуот шўъбаси.

МОДДИЙ ЁРДАМ КЎРСАТИЛДИ

ТОШКЕНТ шаҳар Ёшлар иттифоқи комитетига турли олий ўқув юртларида таҳсил олаётган 72 талаба ташриф буюрди. Уларнинг барчасига кам таъминланган талабаларни ижтимоий муҳофаза қилиш мақсадида шаҳар ҳокимлиги томонидан ажратилган маблағ (108 минг сўм) 1,5 минг сўмдан бўлиб берилди.

Ёрдам пули топширилгач, республика талабалар жамғармаси ўз ҳисобидан ош тарқатди. Тадбирга ташриф буюрган санъаткорлар куй ва қўшиқлари билан хизматда бўлдилар.

Шайдо ХУДОЁРОВА.

** Газетхон хабар беради...*

МАРОҚЛИ САБОҚЛАР

БУГУНГИ кунда ёшларнинг ахлоқ-одоби масаласи таълим тизимида етакчи ўрин тутмоқда. Ушбу вазифанинг самарали усулларини амалга ошириш йўлида Тошкент давлат педагогика институтида ҳам тадбиркорлик билан иш кўрилмоқда.

Профессор-ўқитувчилар жамоаси олий ўқув юртида алоҳида ахлоқшунослик кафедрасини очиш ташаббуси билан чиқди. Бу яхши таклиф институт маъмурияти томонидан қўллаб-қувватланди.

Янги кафедра зиммасига тарбиявий жараёнлар билан боғлиқ бир қанча муҳим вазифалар юклатилди. Бўлажак ўқитувчилар билан ахлоқшуносликдан олиб бориладиган машғулотлар бўйича ўқув режалари тузиб олинди. Одоб ишининг мураккаб назарий ва амалий муаммолари устида ҳам жиддий изланишлар олиб борилади.

Айни бир вақтда ахлоқ ва иқтисоднинг ўзаро алоқаларини илмий-методик асосда ташкил этиш йўл-йўриқлари ҳам ишлаб чиқилмоқда. Шунингдек, кафедра «Муросали ахлоқ» деб номланган курс машғулотларини йўлга қўйишни режалаштириб қўйди.

Анвар АЛИБОЕВ.

...миннатдорчилик билдиради

БИР УМРГА УНУТМАЙМИЗ

ИНСОН учун энг муҳими саломатлик экан. Яқинда ошқозон яраси хасталиги сабабли бошим ёстиққа текканда бунга яна бир карра ишонч ҳосил қилдим.

Шундай оғир дамда дардингга малҳам бўлган ширинсўхан, ўз касбининг фидойиси бўлмиш шифокорларга миннатдорчилик билдиргинг келар экан. Мен ва менга ўхшаш беморлар Тошкент болалар врачларини тайёрлаш институти жарроҳлик кафедрасининг шифокори, тиббиёт фанлари номзоди Абдуқаххор Абдураҳмонов ва хушмуомала ҳамширалар хизматини бир умрга унутмаймиз. Улар инсонлар саломатлигини тиклаш йўлида асло толмасинлар.

Носир САЛОМОВ,
Тошкент Давлат иқтисодиёт университети талабаси.

...мулоҳаза юритади

ЎЗБЕКЧА ХАРИТА ЧИҚАДИМИ?

1993 ЙИЛНИНГ учинчи ойи ўтмоқда. Бу йилдан ҳамма кўп нарсани умид қилмоқда. Ҳар бир қалб яхши орзу-ният, тилаклар билан яшайди. Ҳозирги пайтда ҳар бир кунга янгича назар билан қарашни давр тақозо қиляпти.

Республикамиз мустақил бўлиб, кўпгина соҳаларга эркин фаолият кўрсатишга имкон берди. Бу айни кутилган, кўпчиликнинг дилидаги муддао эди. Шу қаторда миллатимиз, тилимиз равнақига катта эътибор берилмоқда. Бу ҳақда «Тошкент оқшоми» саҳифаларида мунтазам мақолалар бериб борияпти. Бундан биз газетхонлар жуда мамнунмиз. Бироқ, шу ўринда баъзи бир соҳаларда камчиликлар ҳам борки, улардан кўз юмиб бўлмайди. Жумладан, шаҳримиз хариталари фақат рус тилида чиқарилар эди. Ҳозир қанча-қанча кўчалар, уларнинг номлари ўзгарди. Шуларни тўлиқ ҳолда, жой номлари, кўчаларнинг атамалари кўрсатилиб чоп этилса, шаҳарликлар учун ҳам, меҳмонлар учун ҳам қулай қўлланма бўларди.

Анвар МИРЗАЕВ.

...илҳомланади

ЖИЛДИРАБ СУВ ОҚАДИ

Жилдираб сув оқади боғимнинг этагидан,
Жилдираб сув оқади ариқнинг этагида.
Жилдираб сув оқади, бошланар баланд тоғдан,
Улашиб насибасин хабардор ҳар бир боғдан.
Жилдираб сув оқади ё қоқилиб ё равон,
Манзилига етгунча довон ортида довон.
Жилдираб сув оқади ирмоқ-ирмоқ қўллари,
Ҳаёт каби ё узун, ёки қисқа йўллари.
Жилдираган беғубор сув бўлаҳолсам кошки,
Чанқаганлар косасин тўлдира қолсам кошки.
Кошки эди бўлолсам қайнаган жўшқин булоқ,
Водий бўйлаб югурсам, кетолсам йироқ-йироқ.
Ҳамма нчса баробар сувдай сероб бўлинг деб,
Сув париси сув билан шундай мироб бўлинг деб.
Қолмас эди армоним дунёда борлигимдан,
Халқимнинг хизматига мудом тайёрлигимдан.

Абдуғаффор УБАЙДУЛЛО.

...мадад сўрайди

КЎМАККА МУҲТОЖМИЗ

ОДАМНИНГ ёши бир жойга бориб қолганда, устига устак суянган тоғинг — фарзандларинг бўлмаса мурувватли инсонларнинг кўмагига муҳтож бўлиб қоларкансан. Айниқса, хасталик оёғингдан чалиб бошинг ёстиққа текканда дастёр, қобил ўғилларнинг қадри ўтаркан. Афсуски, яратган эгам бизни бу томондан сиқиб қўйган. Ушбу сатрларни юрагимда алам ва изтироб ила ёзмоқдаман.

Ёшим ҳам саксонни қоралаб қолди. Ўзим Улуғ Ватан урушининг иккинчи гуруҳ ногирониман. Шифохонанинг махсус назорат рўйхатида тураман. Аёлим эса 71 ёшда. У ҳам дардманд. Ҳайхотдек ҳовлида икки хаста — чол-кампир бир-биримизга суяниб ёлғиз яшаймиз.

Ўтиниб сўрайман, меҳр-шафқат ташкилотлари ҳеч бўлмаганда керакли дори-дармонларимизни келтириб, вақти бемаҳал иссиқ-совуғимиздан хабар олиб туришга иймон-эътиқодли, диёнатли бирор йигит ёки қизларни бириктириб қўйсалар умрбод миннатдор бўлардик.

Ориф ЗИЁМАТОВ,
Тошкент шаҳри, Акмал Икромов тумани, Тўқимачи учинчи тор кўчаси, 41-уй.

...илтимос қилади

ТЕЗ ЧОРА ЗАРУР

ЎТГАН йили Тошкентдаги шахсий ҳовлилардаги барча узум меваси чириб кетди. Олма, шафтоли ва бошқа меваларга ҳам қурт тушди. Натижада тошкентликлар юзларча тонна мевадан баҳраманд бўлолмадилар. Ёзнинг айни пишиқчилик палласида пойтахтда бир килограмм узумнинг баҳоси 100 сўмгача етди.

Умуман, ҳозир Тошкент шаҳрида бир туп узум ёки мевали дарахтлар экилмаган шахсий ҳовли топилмаса керак. Шу ўринда ҳақли савол туғилади. Нимага бундай ачинарли аҳвол республика қишлоқ хўжалиги соҳасидаги олимларни ташвишга солмаяпти?

Юқоридаги ҳолатларнинг асосий сабабларидан бири 1992 йили узумга сепиладиган олтингугурт, айниқса унинг сувда эрийдиган хили анқонинг уруғи бўлганлигидадир. Бинобарин, бундан бир неча йиллар илгари Тошкент шаҳар ўсимликларни муҳофаза қилиш идораси шаҳарда резина ичак осилган трактор ёрдамида арзимайдиган ҳақ эвазига ҳовлилардаги дарахтларга зараркунандаларга қарши ишлов берар эди. Нима сабабдан бундай жуда зарур ва фойдали тадбир охирги вақтларда ўз-ўзидан йўқ бўлиб кетди?

Шу соҳа мутасаддилари ва олимлар зудлик билан чора-тадбир кўришлари керак.

Ашраф ШАРИПОВ,
Юнусобод тумани, Фирдавсий кўчаси, 88-уйда яшовчи II гуруҳ уруш ногирони.

ГАЗЕТА — МУШТАРИЙ — ГАЗЕТА

** Яхшилар эди*

УНУТИЛМАС МЕРОС

РЕСПУБЛИКА ўқув-услубий марказида бошланғич таълим устаси, «Алифбе» дарслигининг муаллифи, Меҳнат Қаҳрамони Оқилхон Шарофиддинов таваллудининг 95 йиллиги муносабати билан илмий анжуман бўлиб ўтди. Анжуманга Тошкент шаҳри ва вилоятидан бошланғич синф ўқитувчилари таклиф этилди.

Анжуманни Ўзбекистон республикаси халқ таълими вазирининг ўринбосари Баҳром Қодиров кириш сўзи билан очди. Шундан сўнг Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазири Жўра Йўлдошев, Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазири ўринбосари, Тошкент шаҳар халқ таълими Бош бошқармасининг бошлиғи Ҳамидулла Йўлдошев, Республика ўқув-услубий маркази бошланғич таълим бўлимининг мудираси Сапура Саъдиева ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқиб, Оқилхон ака ҳақидаги хотиралари ва устоз қолдирган мерос ҳақида ўз фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашдилар.

Кези келганда шуни айтиб ўтиш керакки, Оқилхон Шарофиддинов 50 йил давомида фақат биринчи синф ўқувчиларига таълим-тарбия берган. У киши яратган «Алифбе» дарслиги ҳозирги кунгача 35 марта нашр қилинган. 30 миллионга яқин нусхада чоп этилган. Фахрий муаллим Анвар Қўчқоров шулар ҳақида гапирар экан, бир пайтлар республика халқ таълими вазирлигини бошқарган кезлари Оқилхон аканинг биринчи дарсини кузатишга мушарраф бўлгани ҳақида тўлқинланиб сўзлаб берди.

Анжуманда Оқилхон Шарафиддиновнинг фарзандлари ҳамда неваралари иштирок этиб, анжуман ташкилотчиларига ўз миннатдорчиликларини изҳор этдилар.

Собир БОЗОРБОЕВ.

Нодира Иброҳимова «Юлдуз» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида тикувчилик касбини ҳаёт тарзига айлантириб келаётганлардан. Унинг қарашларида Увайсий, Нодирабегим, Зебуниссо ниҳоҳларини туйгандек бўламану, илойим, ҳаётинг нурга йўғрилсин, келажагинг ўзинг каби пок, тоза ва гўзал бўлсин дегим келади.

Холмат Мирзакаримов сурати.

** Хат таҳрирсиз босилмоқда*

ЁРДАМИНГИЗ КЕРАК

ҲУРМАТЛИ таҳририят! Сизга Юнусобод туманидаги Жомий маҳалласининг Ботуми, М. Турғунбоева, О. Аширов, Миртемир кўчаларида истиқомат қилувчи кўп сонли аҳоли номидан мурожаат қиляпмиз.

1984 йилдан бошлаб кўчамиздан ўтадиган 48-тезюрар автобуси шаҳарнинг марказий кўчалари бўйлаб қатнар эди. Биз бу маршрут қатновидан жуда хурсанд эдик. Афсуски қувончимиз узоққа бормади. 1992 йил 25 январдан бошлаб бу автобусни бизнинг кўчамиздан олиб қўйишди. Натижада эрталаб ишга, ўқишга шошаётган одамларнинг тинчи бузилди. Йўловчилар деярли 3—4 бекатгача пиёда юриб Ботуми кўчасидаги троллейбус бекатига чиқишади.

Ишга кеч қолишларни айтиб ўтирмаса ҳам бўлади.

48-автобусни олиб унинг ўрнига Юнусобод даҳасидан метронинг «Пахтакор» бекатигача қатнайдиган 18-автобусни қўйишган. Бу автобус Юнусободдан тўлиб келади, хоҳласа тўхтайди, хоҳламаса йўқ. Ахир бизнинг томонларда истиқомат қилувчилар фақат метронинг «Пахтакор» бекатигача боришмайдику. Улар орасида ТошМИ, темир йўл касалхонаси, Лисунов, Янгиобод тарафларга ишга қатнайдиганлар бўлиб, улар илгари битта автобусда кетишса, энди эса биридан тушиб иккинчисига чиқишга, 2—3 бор транспортни алмаштиришга тўғри келяпти.

Автобус йўналишини ўзгартирганлар бир кун ажратиб эрталабдан келиб кўчамиздаги одамларнинг қандай қийналаётганини кузатишганда балки тушунишармиди? Бундан илгарироқ ҳам маҳалламиздагилар бу ҳақда тегишли идораларга мурожаат қилишган экан. Шунда у ердан 3—4 киши келиб 48-автобус йўналиши ўзгартирилган бўлса ўрнига 18-автобусни қўйди-ку, дейишибди. Хўп шундай экан, маршрутни ўзгартириб бўлиб кейин тушунтиргандан кўра, аввал аҳоли билан маслаҳатлашиб кейин унинг йўналишини ўзгартиришса бўлмайдими?

Хуллас 48-автобусни илгариги йўналишига қўйишда ёрдам беришингизни жуда-жуда илтимос қиламиз. Сизларнинг ёрдамингизга муҳтожмиз!

Кўпчилик аҳоли номидан
ҲИКМАТУЛЛАЕВА, НУРИДДИНОВ, ҚОСИМХЎЖАЕВА ва бошқалар.

** Сўраган эдингиз...*

ҲУТНИНГ АЖОЙИБ ХИСЛАТИ

● Деҳқон тақвимига кўра шу йил 21 мартгача ўлкамизда ҳут ойи ҳукм суради. Шу даврнинг ўзига хос томонлари ҳақида билмоқчи эдик.

Санобар АЗИЗОВА,
уй бекаси.

ҲУТ кириши билан деҳқону соҳибкорларнинг ташвиши ортади. Далаларда экин-тикин, боғларда эса дарахтларни кесиш, шакл бериш ишлари авж олади. Кўмилган анор билан анжир дарахтларини дарҳол тупроқдан чиқариб қўядилар. Об-ҳаво шароитига қараб ток қатор ораларига ишлов бериш, чуқур қилиб ағдариш бошланади. Ҳутнинг яна бир ажойиб хислати бор. Бу ойда табиат дорихонаси одамлар учун эшигини кенг очади. Ҳамма жойда Наврўз тараддудлари бошланиб кетади. Сумалак учун майса ўстиришга киришилади. Ялпиз, жағжағ, исмалоқ ва бошқа нодир кўкатлардан сомса, чучвара каби ўнлаб тансиқ таомлар тайёрланади. Қўни-қўшни, қавм-қариндош, таниш-билишлар ҳурмат юзасидан бирбирлариникига товоқ-товоқ зирали, мурчли сомса юборадилар. Ота-боболар удуми шундай эди, ҳозир ҳам таомил шу.

ҲАЛОКАТЛИ ҚУМЛАР БОРМИ?

● Курраи заминимизнинг қайсидир жойида худди сув гирдобига ўхшаш ҳалокатли қумлар борлигини эшитиб қолдик. Бунинг сабаби нимада экан, деб кўп баҳслашдик. Лекин бир тўхтамга келолмаяпмиз...

Нодир СОЛИЕВ,
Ваҳоб РЎЗИМАТОВ,
мактаб ўқувчилари.

МАЪЛУМОТЛАРГА қараганда, ҳақиқатдан ҳам табиатда шундай даҳшатли қумлар учрайдики, улар устига тушган ҳар бир жисм, ҳаттоки ҳайвон ва одамларни ҳам ўз бағрига тортиб кетади. Француз жуғрофи Э. Реклюнинг ёзишича Ҳиндистоннинг Гадрамуата районининг саҳро зонасида майда қумлардан иборат шундай жой борки, у ерга ташланган оғир лом худди сувга тушгандек юз метрли чуқурликка шўнғиб кетиши мумкин. Бундай ҳодиса аксарият денгиз бўйларида учрайди. Ёзувчи У. Коллиз бу қумлар мавжудлигини денгиз суви кўтарилиши ва пасайиши билан боғлиқлигини пайқаган. Ҳалокатли қум пайдо бўлиши учун сабаб бўладиган алоҳида шароит юзага келиши зарур. Олим А. Ларионовнинг фикрича, денгиз сувининг кўтарилиб тушиб туриши натижасида қумнинг тўйиниши шундай шароитни юзага келтиради.

ЙОДНИ КАШФ ЭТГАН ЖОНИВОР

● Айтишларига қараганда йоднинг кашф этилишига мушук сабабчи бўлган экан. Шу фикр тўғрими?

Наима ЙИНОҒОМОВА,
маданият ходими.

ЖОНИВОРЛАР ичида мушук чалқанчасига йиқилганда оёқлари билан ерга тушади. Тана тузилишидан ташқари махсус дум ҳаракати мувозанатни сақлар экан. Офтобсевар мушук қуёш нурларининг тиббий ҳосиятини очиб беришда ҳам биринчи роль ўйнаган. Бу жонивор кўзининг охирги қисми рефлекторни эслатади, шунинг учун ҳам кечаси унинг кўзига нур тушганда, нигоҳи нурхонага ўхшайди — бамисоли ёнади. Муштарийимизнинг саволига келсак қуйидаги воқеани келтириб ўтиш ўринли деб ўйлаймиз. Француз олими Бернард Куртиранинг лабораториясида бир куни мушук икки колбани синдириб қўяди. Улардан бирида сульфат ачитқиси, бошқасида эса денгиз ўтларидан тайёрланган модда бор эди. Иккала модда аралашиб кетиб, кимёвий реакция юз беради: жигарранг модда ҳосил бўлади. Бу суюқлик йод эди. Йодни мушук кашф этдими, Бернард Куртурами, ўзингиз топиб олинг.

Шавкат САЪДИЕВ тайёрлади.

** «Тошкент оқшоми»га жавоб берадилар*

ГАЗЕТАНИНГ 1993 йил 5 январь сонида «Ҳайдовчига пул қайғуси йўловчигачи?» деган мақола эълон қилиниб, у текшириб чора кўриш учун 1-трамвай депоси маъмуриятига жўнатилган эди.

Яқинда таҳририят ана шу депо бошлиғи А. Ғаниев имзоси билан қуйидаги мазмунда жавоб хати олди.

«Мақола атрофлича депо хизматчилари ўртасида муҳокама этилди. Ундаги фактлар тўла, асосли деб топилди. Камчиликларга йўл қўйган ҳайдовчиларга тегишли жазо ва танбеҳлар берилди. Йўналишлар бўйича тайинланган бошлиқларга ўзларига бириктилган йўналишларда назоратни кучайтириш вазифаси топширилди».

** Ўзгаришлардан хабарингиз борми?*

ЯНГИ ТЎЛОВЛАР МИҚДОРИ

Нарх-наво кундан-кунга кўтарилиб, ўзгариб бораётган бир маҳалда Давлат автомобиль назоратининг аҳолига кўрсатадиган хизматлари учун тўланадиган тўловлар миқдори ошганлиги ҳеч кимни ҳайратга солмаслиги аниқ. Фақат тўловлар қай тартибда ўзгарди, бу кўпчиликни қизиқтиради. Масалага ойдинлик киритиш мақсадида биз Тошкент шаҳар Давлат автомобиль назорати бошқармаси имтиҳон ва рўйхатга олиш бўлимининг бошлиғи Аъзам Назаров билан суҳбатда бўлдик.

— Аъзам ака, ДАН хизмати учун тўловлар қай даражада ўзгарганлиги ҳақида гапириб берсангиз.

— Кейинги бир йил мобайнида нарх-наво бир неча баробар юқорилаб кетганлигини ҳар биримиз яхши биламиз. Эски тартибдаги тўловлар эса, ҳозирги бўлаётган сарф-харажатларнинг бир қисмини ҳам қоплай олмай қолганлигидан бу иш амалга оширилди. Бу инкор этиб бўлмайдиган, замон талабидан келиб чиққан омилдир. Энди нархларнинг қай тартибда ўзгарганлиги хусусида тўхталсак: транспорт воситалари учун давлат рақамларини бериш 300 сўм, «транзит» қоғоз рақамларини бериш 50 сўм қилиб белгиланди. Мотоцикл, тиркама ва ярим тиркамалар учун 200 сўм, мотороллерлар учун эса 150 сўм тўлаб давлат рақамлари олинади.

— Техник паспорт олиш, унга ўзгартишлар киритиш учун тўланадиган тўловлар ҳақида ҳам тўлароқ маълумот берсангиз.

— Автомобиллар техник паспорти учун 300 сўм, мотоцикл ва мотороллерлар учун эса 200 сўм тўланади. Техник талон олишга 50 сўм тўланса, қайд этиш гувоҳномаси учун 300 сўм тўланади. Шу ерда яна бир нарсани қайд этиб ўтиш зарурки, автомототранспорт воситаларини олди-сотти, алмаштириш ёки ҳадя этиш шартномаси асосида қайд этиш, автотранспорт воситалари учун 100 сўм бўлиб, мототранспорт воситалари учун 30 сўм.

— Булардан ташқари яна транспорт воситаларининг баъзи эҳтиёт қисмлари ўзгартирилади, автомобиль қайта жиҳозланади, ана шулар ҳақида ҳам техник паспортга ўзгартишлар киритиш зарур бўлса керак.

— Ҳа, албатта, автомобилларнинг бирор қисми ёки ранги ўзгартирилганда унинг техник паспортига ҳам ўзгартиш киритиш зарур бўлади. Бунинг учун эса кассага 50 сўм тўланади. Мототранспорт, тиркама ва ярим тиркамалар учун 25 сўм тўланади. Булардан ташқари яна рақам белгили агрегат ва эҳтиёт қисмлар тўғрисида маълумотлар олиш учун 50 сўм, техник кўрикдан ўтишда енгил автомобиллар учун 25 сўм, юк автомобиллари учун 50 сўм, мототранспорт воситалари, тиркама ва ярим тиркамалар учун 20 сўм, чиқинди ва газ ҳолати ҳақидаги талон учун 20 сўм, автомототранспорт воситасини қайта жиҳозлашга рухсатнома учун 200 сўм, ДАН ҳисобидан чиқаришда автомобиллар учун 20 сўм, мототранспорт воситалари, тиркама ва ярим тиркамалар учун 10 сўм, янги тузилган автохўжаликнинг транспорт воситаларини сақлаш жойини текшириш далолатномаси тузиш ва уларнинг қайд этиш учун 1000 сўм миқдоридаги тўловлар мавжуд.

— Бўлимнинг номидан ҳам маълумки, бу ерда транспорт воситаларини рўйхатга олишдан ташқари фуқаролардан йўл ҳаракати қоидаларини билиши юзасидан имтиҳон қабул қилинади ва ҳайдовчилик гувоҳномаси берилади. Шулар учун тўланадиган тўловлар ҳақида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Бу борада ҳам анчагина ўзгаришлар бўлди, яъни тўловлар нархи ошди. Эндиликда йўл ҳаракати қоидасидан назарий имтиҳон топшириш учун 25 сўм, ҳар бир қайта топширишда эса 50 сўмдан, транспорт воситасини амалий бошқариш бўйича имтиҳон учун эса 50 сўм, ҳар бир қайта топшириш учун 100 сўмдан пул тўланади. Ҳайдовчилик гувоҳномаси олиш учун 200 сўм, талонини олиш учун 50 сўм тўланади. Агар бирор сабаб билан ҳайдовчилик гувоҳномаси йўқолса, уни тиклаш учун 400 сўм, талонни тиклаш учун эса 200 сўм тўланади.

— Узр, шу ерда гапингизни бўламан; ҳужжатларини йўқотиб қўйганлар айтиб ўтганингизча суммани тўлашгач, уларга ҳайдовчилик гувоҳномаси ва огоҳлантириш талони қай тартибда қайта тиклаб бериладди!

— Агар ҳужжатлар табиий офатлар натижасида йўқотилган бўлса шундай тикланади. Бошқа ҳолатларда йўқотилган ҳужжатларни тиклаш эса фақат назарий ва амалий билими имтиҳон билан синалгачгина амалга оширилади.

— Ҳозирги, давлатимиз мустақиллиги бутун дунёда тан олинган бир маҳалда, хорижий давлатлар билан ўзаро алоқалар янада кенгроқ ривожлана бошлади. Жумладан, чет элга борувчилар, у ерда маълум муддат ишлаб қолувчилар сони кўпайяпти. Шу жиҳатдан қараганда халқаро миқёсдаги ҳайдовчилик ҳуқуқини берадиган ҳайдовчилик гувоҳномасига ҳам талаб ошиб бораётган бўлиши керак. Бу иш қандай амалга оширилаяпти!

— Чет элга борувчи фуқаролар ўз ҳайдовчилик гувоҳномасини легаллаштирилган ҳайдовчилик гувоҳномасига алмаштириб бериш учун 2000 сўм тўлаб чет эл паспортини кўрсатса кифоя.

Суҳбатдош Рамзиддин МУҲИДДИНОВ.

Фахмиддин Хўжаев номли 1-пойабзал ишлаб чиқариш корхонасига қарашли 28-билим юртида ҳар йили 170 дан ортиқ ёшлар тўрт касб бўйича мутахассислик гувоҳномасини олишади. Ўқув жараёнида зарур бўлган барча шарт-шароитлар билан таъминлаш ишларини фабрика раҳбарияти ўз зиммасига олган.

СУРАТДА: мутахассислик бўйича ўқитувчи Аҳат Зоиров ўқувчиларга касб сирларини ўргатмоқда.

Рустам Шарипов сурати.

** Акс садо*

«БАХТИМ БУТУН БЎЛАРМИКАН?»

«ТОШКЕНТ оқшоми»нинг 1993 йил 1 февраль сонида босилган «Бахтим бутун бўлармикан?» мақоласидаги Бахтигулнинг изтиробли сўзларини ўқиб, мен ниҳоятда ларзага келдим. Наҳотки ўн беш ёшга кирган қиз бола бахти бир кимсанинг оёғи остида топталса-ю, ўша ўзганинг бахтини поймол қилган «йигит» шундай бир яхши эрга муносиб бўладиган қизни хўрлаб, яна очиқда ялло қилиб юрса. Қани ҳуқуқ органларининг адолатли ҳукми? Ахир аёл зотига ўн йил у ёқда турсин, ҳатто бир йиллик ҳибс ҳам ҳаётининг сўнгги дақиқасига қадар емириб юборади-ку. Буни ҳуқуқни ҳимоя қилиш ходимлари юракларидан ҳис этармиканлар?

Юнус МАҲАМЕДОВ,
нафақахўр.

«УМРНИ УЗАЙТИРИШ ОМИЛИ»

БИЗ газетанинг кўп йиллик обуначилари сифатида «Тошкент оқшоми»нинг 1993 йил 9 февраль сонида босилиб чиққан «Умрни узайтириш омили» мақоласи муаллифи фикрига тўла қўшиламиз. Муаллиф шовқинга қарши кураш олиб бориш тартиби, кураш олиб борилаётган шаҳарлардан тажриба намуналарини келтириб, унинг натижаларини яхши асослаб берган.

Дарҳақиқат, ҳозирги иқтисодий танглик даврида шаҳардаги шовқинлар асабни бузади. Масалан, «Болалар дунёси» дўкони бекатида чироғи мунтазам ёқилиб турадиган, йўловчилар ўз вазнларини ўлчайдиган тарозу бор. У тўхтовсиз равишда овоз чиқариб туради ва бу билан кишида нохуш кайфият уйғотади. Ҳатто транспортда кетаётиб, уйга келганингизда ҳам шу садо миянга ҳамроҳ бўлгандек асабингизга сингиб қолади. Муаллиф Ўлмас Мирзаева ўз мақоласида шовқиндан тўла қутулиш йўлини кўрсатиб берган. Шунга кўра бекатлардаги ортиқча садо масаласи ҳам кўриб чиқилса айни муддао бўлар эди.

Иброҳим Мўминов кўчасида истиқомат қилувчи КАРИМОВлар ва ПАРПИЕВлар оиласи.

* *Наврўз байрами тараддуди*

МЕҲР-МУРУВВАТ РИШТАЛАРИ

Миллий қадриятларимизни тиклаш, айниқса, Наврўзни оламни ўзгача руҳда ўтказиш, йилдан-йилга унут бўлиб бораётган урф-одатларимиз, удумларимизни бугунги авлодга ўз аслича қайтариш мақсадида кейинги пайтларда анчагина ишлар амалга оширилмоқда. Айниқса, мустақиллик шарофати билан энг қадимий ва халқ ардоғидаги уйғониш ва яшариш байрами — Наврўзи оламнинг умумхалқ байрами сифатида нишонланаётгани қувонарли ҳолдир. Ушбу байрамнинг меҳр-оқибат, мурувват ришталарини боғлашдаги ўрни каттадир. Табиийки, «бу йилги Наврўз байрамининг тантаналари қай даражада ўтади, меҳр-саховатнинг ёрқин намунаси бўлиб қолган «Наврўз» телемарафонига тайёргарлик ишлари қандай кетяпти?» каби саволлар кўпчиликни қизиқтиради. Бизнинг Республика «Наврўз» жамғармасининг раиси, Ўзбекистон Республикаси халқ депутати Дадахон ЁҚУБОВ билан мулоқотимиз ҳам шулар хусусида бўлди.

— Дадахон ака, мана, халқимиз уч йилдан буён миллий байрамимиз Наврўзни катта тантаналар билан нишонлаб келяпти. Сиз «Наврўз» хайрия жамғармасининг раиси сифатида кейинги пайтларда амалга оширилаётган ишлар хусусида нималар дея оласиз.

— Хабарингиз бор, жамғармамиз томонидан «Наврўз-93» телемарафонининг пуллик хайрия лотереяси чиққан эди. Айни вақтда Фарғона водийсида лотерея чипталарининг ҳаммаси сотилиб бўлинди. Шу кунларда Қашқадарё, Сурхондарё ва Тошкент вилоятларида ҳам лотереяларнинг энг сўнггилари сотилмоқда. Республикамиз бўйича 75 фоиз лотерея чипталари сотилганлиги ҳақида аниқ маълумотга эгамиз. Умуман, гап фақат лотереяларни сотишда эмас. Халқимизнинг меҳрини уйғотишда, шу орқали инсонларни эъзозлаш кўзда тутилган. Лотереядан тушган маблағлар аҳолининг кам таъминланган қатламини ҳар томонлама ҳимоялашга сарфланади. Омади чопадиганларни эса катта-катта ютуқлар кутяпти. Жумладан, Тошкентдаги «Москвич» енгил автомашиналарига техник хизмат кўрсатиш станцияси билан ҳамкорликда ажратилган 15 та «Москвич 2141» маркали енгил машиналарини ҳам омади бор кишилар учун тайёрлаб қўйдик. 3 миллион сўмлик ютуқларга мазкур машиналарни беришни режалаштиряпмиз. Шунингдек, 20 та «Запорожец», 5 та «Таврия» енгил автомашиналарини ҳам сотиб оляпмиз. Ўйлаймизки, лотереясига 3 ва 1 миллион сўмлик ютуқлар чиққан кишилар ҳам машина ютганидан, ҳам хайрия жамғармасига ўз ҳиссасини қўшганидан бир умр шод бўлишади.

— Бу йил ҳам Наврўзга бағишлаб бир кунлик узлуксиз телекўрсатувлар ўтказиладими?

— Аввалига узлуксиз телемарафон кўрсатувларини тайёрлаш режаси йўқ эди. Лекин бу йил ҳам 24 соатлик узлуксиз кўрсатувлар тайёрлашимизни илтимос қилиб кўплаб телетомошабинлар бизга мактублар йўллашди. Шундай экан, халқимиз раъйини қайтариб бўлмайди. Ҳозир давлат телерадиокомпанияси ижодкорлари бу кўрсатувга тайёргарлик ишларини қизғин олиб боришмоқда. Асосан, мусиқий кўрсатувлар, «Ёшлик» муҳарририятлари унинг тўлақонли ва ранг-баранг чиқишига катта ҳисса қўшишади.

— Узлуксиз телекўрсатув вақтида илгаригидек томошабинлардан хайр-эҳсон қабул қилинадими?

— Бу йил «Ўзимиз ишлаб топамиз ва ўзимиз ёрдам берамиз» шиори остида ишлаяпмиз. Наврўзнинг 20 га яқин удумлари бор. Кўрсатувда асосан шуларни намойиш қилиш, ободонлаштириш ишларини кўрсатиш, умуман, халқ қўшиқлари, қизиқарли томошалар шу куни сизларга шерик бўлади, деб ўйлайман. Ҳеч кимдан пул сўрамаймиз, лекин мурувватли кишиларимиз жуда кўп. Улар кўрсатув кетаётганда пул, совға юборишга жазм этишса, у албатта, аввало юртимиздаги қаровчиси йўқ, ёлғиз кексаларга, ногиронларга юборилади.

— Дадахон ака, сизни Наврўз телемарафони ва «Ҳаёт қувончлари ва ташвишлари» кўрсатувида меҳр-оқибатли, сахий бўлишга ундовчи сўзларингиз, кишига малҳам бўлувчи ибораларингиз шикаста дилларга малҳам бўлади деган ўй хаёлдан ўтади...

— Ширин сўз — жон озиғи, дейдилар. Шу боисдан ҳам ночор, ёрдамга муҳтож оилаларни кўриб, беихтиёр уларга ширин тил билан бўлсада, кўнглини олиш кераклигини ҳис этиб, шунга интиламан. Мана бу мактубларни ўқиб кўринг, уларнинг ҳар бири моддий ва маънавий ёрдам сўраган юртдошларимизнинг қалб фарёдидир.

Шундай деб, Дадахон ака ёнимга бир даста мактуб қўйдилар.

Мактублар... Ҳар бирининг устига Дадахон Ёқубовга ёки «Ҳаёт қувончлари ва ташвишлари» кўрсатувига, деб ёзиб қўйилган. Баъзиларида кўрсангиз юракларингиз ларзага келадиган суратлар. Мана, шулардан айримлари.

Қўлимда Сирдарё вилояти, Сайхунобод туманидаги Нодира кўчаси, 27-уйда истиқомат қилувчи Муборак опа йўллаган мактуб:

«Дадахон ака, кўп ўйлаб охири ёзишга мажбур бўлдим ушбу мактубни. Азизбек ўғлим тўққиз ёшда. Ўтган йили ўртоқлари билан ўйнаб юрганида иккита бегона бола ўғлимда 1 сўм кўриб қолиб уни беришни талаб қилади. Ўғлим қўрқиб қочади, лекин улар уни ушлаб катта токли станцияга улоқтиришади. Шу заҳотиёқ ток уриб ўғлимни отиб юборади. Тез кўрсатилган тиббий ёрдам орқали ўғлим тирик қолди. Лекин унинг икки қўлини Тошкент тиббиёт институтида операция қилиб тирсаги тагидан қирқиб ташлашди. Ёрдам беринг».

Бунга ўхшаш мактублар кўп, суратларга кўзи тушган киши яна қарашга юраги бетламайди. Шундай кишиларга ёрдам берилгани ҳақидаги ҳужжатларга кўз югуртираман: «Шайхонтоҳур туманида яшовчи Дилбар Мусаева тўрт фарзанди билан ночор яшаётгани учун 20 минг сўм ёрдам берилсин. Тошкент шаҳрида истиқомат қилувчи Т. Абдуллахўжаевга уйида ёнғин бўлиб, бошпанасиз қолганлиги учун 50 минг сўм ажратилсин. Тошкентда яшовчи ногирон аёл Шарифа Жумаевага ёрдам сифатида ўн минг сўм берилсин». Хуллас, «Наврўз» жамғармасининг бу каби ёрдамларининг кети узилмайди. Шу ўринда менда савол туғилди.

— Мактубларни, қилинган ёрдамларни ўз кўзимиз билан кўриб, бундай беминнат кўмак юзлаб, минглаб муҳтож кишиларга берилганлигини англадик. Шунча ёрдам кўрсатиш учун маблағларни қандай тўплаяпсизлар?

— Халқимизда ҳаракатда — баракат, деган нақл бор. «Наврўз» жамғармаси қошида 30 дан зиёд кичик корхоналар фаолият кўрсатяпти. Шунингдек, «Наврўз-93» лотереяси ҳам маблағимизга маблағ қўшди. Бу йил «Наврўз» хайрия акциясини чиқарамиз. Унинг ҳар бири 200 сўмдан бўлиб, жами 4 миллиард сўмлик чиқаришни мўлжаллаяпмиз. Акция шу йили тарқатилади ва 1994 йили ўйналади. Ўйин ўн икки марта, яъни ҳар ойда бир мартадан ўйналади. Акция ўйинларини «Ойнинг ўн беши қоронғу» кўрсатуви орқали намойиш қилиш ниятимиз бор...

Суҳбатимиз чоғида самарқандлик иккита байналмилал жангчи кириб келди. Улар Москвага бориб даволанишга ёрдам кўрсатишларини илтимос қилишди. Дадахон ака «Барча ҳужжатларни тайёрлаб олиб келингизлар, йўл пулини ўзимиз кўтарамиз», деб йигитларга тасалли берди.

— Кўрдингизми, ҳар куни шу тарзда кимларгадир кўмак қўлларини чўзамиз. Ахир инсон дунёга қадр-қиммат топиб, бахтли яшаш учун келади-ку. Дил нозик бўлади. Шундай нозик дилларга, хаста қалбларга далда берувчи неъмат бу Наврўздир. Бу йилги байрамда 40 миллион сўмлик ёрдамни юқоридаги каби хаста қалблар, синиқ кўнгилларга ўтинч бериш учун сарфлаймиз. Байрамда ва ундан кейин ўз совғаларимизни улашамиз. Мактубларни ўқиган бўлсангиз кўпчилиги ногиронлар аравачасини сўрашган. Ўтган йил 20 та шундай аравани ногиронларга тарқатган эдик. Бу йил ҳам яна 20 дона шундай аравача ҳозирлаб қўйдик.

Дадахон ака билан суҳбатимиз шу йўсинда маромига етди.

Суҳбатдош Эркин ЭСИРГАДИЕВ,

СУРАТДА: Дадахон Ёқубов Наврўз иштирокчилари даврасида.

* *Буюк сиймолар*

ҲАЛИФАНИ ЛОЛ ЭТГАН ЗАКОВАТ

ТОШКЕНТДАГИ Хасти Имомни халқимиз яхши билади. Бу ерда Мовароуннаҳр диний идораси жойлашгандир. Туркистон мусулмонлари ҳаётида 1989 йилда ғоят қувончли воқеа содир бўлди. Ўша йили муқаддас Қуръони Шарифнинг халифа Усмон ибн Аффон (644—656) даврида кўчирилган нусхаларидан бири мусулмонлар ихтиёрига қайтариб берилди. «Мусхафи Усмоний» номи билан машҳур бўлган мазкур нусханинг Туркистон заминига қандай келиб қолгани тўғрисида турли ривоятлар мавжуддир. Ана шу ривоятлардан бирида нақл қилинишича Қуръони Шарифнинг бу нусхаси Миср султони Зохир ал—Бундуқлари томонидан XIII асрда Олтин Ўрда хони Баракатхонга совға қилинади. 1395 йилда эса Амир Темур Олтин Ўрда хони Тўхтамишни батамом енгиб, унинг пойтахти Сарой Беркани олганда у ердаги ўлжалари қаторида «Мусхафи Усмоний»ни ҳам Самарқандга олиб келади.

Ривоятларнинг бошқа бири эса Хасти Имом Қаффол Шоший номи билан боғлиқдир. Бу ривоятда нақл қилинишича Имом Абубакр Муҳаммад ибн Али ибн Исмоил Қаффол Шоший (туғилган йили 903, 976 йилда вафот этган) X асрда яшаб ижод қилган аллома бўлиб, ҳар томонлама билимли, ўқимишли ва ақл-заковат соҳиби бўлган. Гарчи Қаффол Шоший катта илмлари туфайли барчанинг эътиборини қозонган бўлса ҳам тирикчилик маишатларини ўз касблари орқали ўтказарди. У қулфсозлик касби билан тирикчилик қилиши туфайли «қаффол» яъни «қулфсоз» номини олган. Зеро Ханафия мазҳабининг асосчиси Имоми Аъзам (699—767) ҳазратларининг ҳам Куфа шаҳрида катта дўконлари бўлиб, савдогарлик касби билан тирикчилик қилганлар. Илмга маблағни ўз меҳнатидан топган, Имом Абубакр Қаффол Шоший ўзга халқлар тилларини ўрганишга қобилиятли бўлиб, жуда кўп тилларни билган. «Адаб ул-қози», «Одоб ул-баҳс», «Ҳусни жадал» каби асарлар ёзган. Қаффол Шоший кўп марта ҳаж сафарини амалга оширган. Кўплаб хорижий юртларда ҳам бўлган. Бу сафарларда бошқа халқлар тилини ўрганиш имконияти туғилар ва халқимиз орасида машҳур бўлган «мусофир бўлмагунча мусулмон бўлмас» нақлига ҳам амал қилинарди. Мана шундай сафарларнинг бирида ватандошимиз Қаффол Шоший Бағдод шаҳрига кириб келади. Иттифоқо худди шу вақтда халифаликка (бу пайтда Бағдодда аббосий халифалар ҳукмронлиги инқирозга учраб халифалик парчаланиб кетган эди) Туркия султони ҳам хавф солиб турганди. Бағдод халифасига Византия ҳукмдори, лашкарбошиси Тақфур ҳам элчилар орқали номаълум тилда ёзилган бир мактуб юборган эди. Лашкарбоши талаб қилган ва ўртага қўйган шартлар бўйича агар Бағдод халифаси мазкур номаълум тилда ёзилган мактубни ўқиб чиқиб, худди шу тилда жавоб ёзиб юборса ўзаро сулҳ тузилади. Акс ҳолда, яъни халифа мактубни ўқишга ва шу тилда жавоб юборишга қодир бўлмаса катта миқдорда солиқ тўлаши лозим эди. Агар халифа шартларнинг унисини ҳам бунисини ҳам бажо келтирмаса ўзаро уруш бўлиши муқаррар бўлиб қолган эди. Бу пайтда ҳатто Туркия султони ҳам аскарлари сони жиҳатидан устун бўлиб, халифанинг ғалаба қилиши мушкул бўларди. Солиқ тўлаш учун ҳам нақд маблағ ҳазинада мавжуд эмасди. Бундай шароитда халифа учун биринчи шартни бажариш энг қулай ва осон бўлиб, фақат номаълум тилда ёзилган мактубни ўқиб, шу тилда жавоб ёзишдан иборат эди, холос. Шунинг учун Бағдод халифаси шу номаълум тилда ёзилган мактубни ўқиб таржима қилдириш учун ўзининг уламою фузалоларини тўплаб, уларга ушбу вазифани топширади. Лекин бошида осон кўринган бу ишни бажаришга халифаликдаги бирорта олимнинг кучи етмайди. Халифа бундан ғоят маъюсланиб, ғамга чўкади. Худди мана шу аснода ватандошимиз Қаффол Шоший Бағдодга кириб келган эди. Халифа саройидаги баъзи олимлар Имом Абубакр Муҳаммад Қаффол Шошийнинг чуқур билими, кўп тилларни билишлигидан хабардор эдилар. Улар ўзларини қийин аҳволдан чиқариш ҳамда халифани ҳам мамнун қилиш учун Қаффол Шошийнинг таърифини халифага етказишади. Халифа дарҳол Қаффол Шошийни ҳузурига чорлатади. Эндигина Бағдодга кириб келган Қаффол Шоший халифа саройида иззату икром билан кутиб олинади. Халифа унга муддаони тушунтириб, тезда мазкур мактубни таржима қилиб беришини сўрайди. Шу билан бирга халифа хизмат ҳақи учун Қаффол Шошийга истаган нарсасини беришини ҳам айтади. Ватандошимиз Абубакр Муҳаммад Қаффол Шошийнинг доимий орзуларидан бири «Мусхафи Усмоний» нусхаларидан бирини Туркистон заминига олиб келиш эди. Шунинг учун у халифадан ўз хизмати эвазига «Мусхафи Усмоний»ни сўрайди. Кутилмаган бундай илтимос халифани ўйлантириб қўяди. Халифа Қаффол Шоший олтин, кумуш сўрайди деб хаёл қилган эди. Халифанинг «Мусхафи Усмоний»ни беришга ваъда қилишдан ўзга иложи қолмайди. Чунки у мазкур мактубни ушбу мусофирдан бошқа одам ўқиёлмаслигини тушунган эди. Аммо халифа ўз кўнглида ишни битириб олгандан сўнг, «Мусхафи Усмоний»ни Қаффол Шошийдан қайтариб олишни ҳам ўйлаб қўйган эди. Бироқ халифа Абубакр Муҳаммад Қаффол Шошийнинг ўта билимдонлиги билан бир қаторда ғоятда сезгирлиги ва заковатлилигини билмаган эди. Қаффол Шоший халифанинг кўнглидан ўтган фикрни сезиб, дарҳол бунга қарши ўзининг режасини фикрлаб чиқади. Гарчи мактубни таржима қилиш ва ўша тилда жавоб ёзиш учун икки-уч соат вақт кифоя бўлса-да, Қаффол Шоший халифадан ўн кун муҳлат сўрайди ҳамда «Мусхафи Усмоний»ни олдиндан беришларини илтимос қилади. Яна қайтариб олишини кўнглига туккан халифа ноилож бу илтимосга ҳам розилик беради ва «Мусхафи Усмоний»ни Қаффол Шошийга олдиндан бериб юборади. Ўз ҳужрасига келган Қаффол Шоший ўша куни кечасиёқ ўзига яқин одамларини учқур отларга миндириб «Мусхафи Усмоний»ни Тошкентга жўнатади ва ишончли кишилар қўлига топширишни тайинлайди. Ўзи эса шошмасдан мактуб билан шуғуллана бошлайди. Орадан ўн кун ўтгач Қаффол Шоший мактуб таржимасини ва шу тилда жавоб хатини ҳам битиб халифа ҳузурига келади. Иш битганидан ғоят шод бўлган халифа аввалига кўнглига тугиб қўйган фикрини ҳам ёддан чиқариб, мактуб жавобини тезда Византия лашкарбошисига юборишга амр қилади. Амру фармон бериб бўлгач халифа яна «Мусхафи Усмоний»ни эслаб, уни Қаффол Шошийдан талаб қилади. Аммо Қаффол Шошийнинг ундан ҳам усталик қилганини ва энди «Мусхафи Усмоний»нинг узоқда эканини, уни яна қўлга кирита олмаслигини билгач халифа лол қолади. Ноилож олимнинг хизматини яна бир бор тақдирлаб, ватанига иззат-икром билан кузатиб юборади.

Шундай қилиб мазкур ривоят бўйича муқаддас Қуръони Шарифнинг халифа Усмон ибн Аффон даврида куфий ёзуви билан кийик терисига ёзилган илк етти нусхадан бири Имом Абубакр Муҳаммад ибн Али ибн Исмоил Қаффол Шошийнинг зукколиги, билими ва заковати туфайли жонажон Тошкентимизга келиб қолгандир. «Мусхафи Усмоний»нинг кейинги тақдири эса бундай бўлган. XV асрда Хожа Убайдуллоҳ Аҳрор Вали (1404—1490) томонидан «Мусхафи Усмоний» Самарқанд шаҳрига келтирилади. Чунки Амир Темур соҳибқирон ва унинг ворислари даврида пойтахт Самарқанд шаҳрида эди. Бу ерда «Мусхафи Усмоний» то чор истилоси давригача сақланади. 1868 йилда Самарқанд шаҳри чор Россияси қўшинлари томонидан ишғол қилингач, «Мусхафи Усмоний» турли ўлжалар қаторида Петербургга жўнатилади. Бу ерда, «Мусхафи Усмоний» 1917 йилгача сақланади. 1917 йилда Шўро ҳукуматининг олий раҳбарияти мусулмон аҳоли истагини қондириб «Мусхафи Усмоний»ни Уфа шаҳрига қайтариб юборади. Аммо «Мусхафи Усмоний»нинг асл эгалари Туркистон мусулмонлари уни Тошкентга қайтариб берилишини сўраб, ҳукуматга мурожаат этадилар. 1923 йилда Туркистон Шўро жумҳурияти раҳбарияти ва мусулмонлар илтимоси қондирилиб, «Мусхафи Усмоний»ни Тошкентга қайтариш ҳақида фармон чиқарилади. Энди «Мусхафи Усмоний»ни Уфа шаҳридан Тошкентга эсон-омон етказиб олиб келиш қолган эди. Бунинг учун йирик уламолардан ва ҳукумат аъзоларидан иборат мўътабар ҳайъат тузилади. Ҳайъат таркибига олий мансаб уламолардан Шайх Муҳаммадхўжа ва Захириддин Аъламлар кирадилар. Ниҳоят 1924 йил август ойида «Мусхафи Усмоний» махсус поездда уламолар ҳайъати назорати остида Тошкентга келтирилади. 1989 йилгача «Мусхафи Усмоний» Ойбек номли Ўзбекистон халқлари тарихи музейида сақланиб келинди. Ниҳоят 1989 йил март ойида «Мусхафи Усмоний» яна мусулмонлар диния бошқармаси ихтиёрига қайтарилди. Бундан албатта хазрати Имом Абубакр Муҳаммад Қаффол Шошийнинг руҳи поклари ғоят шод бўлди. Зеро ушбу табаррук китоб ҳазрати Имом Қаффоли Шоший мақбараларига бақамти жойлашган Бароқхон мадрасасида сақланмоқда. Оллоҳ таоло инояти билан «Мусхафи Усмоний»нинг илк нусхасидан бири Тошкентга келиб қолиши Туркистон мусулмонлари учун катта бахтдир. Чунки аввалида VII асрда етти нусха бўлган «Мусхаф»лардан ҳозир дунёда фақат тўрт нусхаси қолган. Шулардан бири Тошкентдаги нусхадир. «Мусхафи Усмоний» халқимизнинг энг буюк маънавий бойлигидир.

Сўзимиз ниҳоясида шуни айтмоқчимиз: Имом Абубакр ибн Али ибн Исмоил Қаффоли Шоший мақбараси 1541—1542 йилларда бино қилинган бўлиб, мақбарага кираверишдаги пештоқ эшиги тепасига араб ёзувида бинонинг қурилган йили ҳамда меъмор Ғулом Ҳусайн билан хаттот котиб Қудрат номлари битилган.

Асадали ҲАКИМЖОНОВ,
тарих фанлари номзоди,
Рашид ҒАРИПОВ,
катта ўқитувчи.

* *Шахсий фикр*

АЙНИ МУДДАО ДАСТУР

СЎНГГИ йилларда ҳаётдаги ўзгаришларга боғлиқ суратда ўрта мактабларда адабиёт фанини ўрганиш масаласида қизғин баҳс-мунозаралар бўлиб ўтмоқда. Бу борадаги изланишлар самараси ўлароқ қатор дастур ва дарсликлар юзага келди. Уларнинг орасида адабиёт чуқурлаштирилиб ўрганиладиган мактаблар мактаб-интернатларнинг V—XI синфлари учун тузилган дастур лойиҳаси адабиёт ўқитишга янгича ёндошилгани билан ажралиб туради. Бир хил фанни шу йўсинда турлича ўрганиш умумий ишимизга халақит бермасдан, унинг ривожига хизмат қилади, деб ўйлайман.

Биз сўз юритаётган дастур лойиҳаси тузувчилар (Сафо Майжон ва бошқалар) амалдаги дастурлардан, аввало, адабий таълимнинг уч хил шаклда амалга оширишга мўлжаллангани билан фарқланади.

Маълумки, адабиётимиз тарихи ниҳоятда бой ва ранг-баранг. Ундаги асарлардан ўқувчиларнинг ёш хусусиятларига мос келадиганларини саралаш, танланган асарларни синфлар бўйича тақсимлаш ва ўрганиш услубини белгилаш анчайин мураккаб ишлиги ҳеч кимга сир эмас. Ижодий гуруҳда адабиётнинг турли соҳалари бўйича тажрибали мутахассисларнинг бирлашгани бу масалани муваффақиятли ҳал этишга имкон берган. Дастур ижодкорлари ёш авлодга адабиётдан чуқур таълим бериш билан бирга уларда бадиий асарни мустақил таҳлил эта билиш, ўз фикрларини оғзаки ва ёзма тарзда эркин ифодалай олиш, бошқалар билан мунозараларга кириша олиш, мунозара маданиятига қатъий риоя қилиш, энг муҳими юксак инсоний хислатларни таркиб топтиришни назарда тутишган. Бунинг учун адабий асарлар кенг миқёсда қамраб олинган. Шуниси характерлики, қуйи синфларда асарлар жанрига кўра тартиблаштирилган. Бундай гуруҳлаштиришнинг афзаллиги шундаки, муайян жанрга мансуб асарларнинг ўзбек, туркий ва жаҳон адабиётидаги намуналари билан изчил танишиш имкони туғилади. Биз сўз юритаётган лойиҳа билан профессор Умарали Норматов бошлиқ ижодий гуруҳ тузган дастурдаги баъзи адабий материаллар қанчалик ўхшаш бўлмасин, айнан ўша материалларнинг ўзи ушбу дастурда чуқурроқ ўрганишга мўлжаллангани, ажратилган соатларнинг кўплиги, таҳлил кўламининг кенглиги ва адабий билимларни ўқувчиларга етказиш услубиётининг ўзига хослиги билан фарқланади.

Амалдаги дастурларга кўра асарлар бир қолипдаги назарий қоидалар асосида таҳлил қилиниб ўрганилади. Бундай ўрганишда дарслар рисоладагидек бўлиб кўринса-да, ўқувчиларни ўзига жалб қилмайди, зерикарли ўтади. Мустақил фикрлаш ҳуқуқи маълум маънода чекланган бўлади. Адабиёт чуқурлаштириб ўргатиладиган мактаблар дастури лойиҳаси ижодкорлари муаммоли таълим йўлини танлаб, назаримда, бунинг олдини олишган. «Бу йўналишда, — дейилади «Изоҳлаш хати»да, — ҳиссий ўзлаштириш билан ақлий ўзлаштиришга баробар эътибор берилади. Ўнта асарни наридан бери ўрганишга нисбатан битта асарни аввал чуқур ҳис этиб ўзлаштириш, сўнгра унга ўн хил томондан ёндашиб таҳлил қилиш тамойилига амал қилинади. Дарслар асосан ўқувчи ва ўқитувчилар томонидан ранг-баранг тушунчаларнинг ўртага ташланиши, баҳс-мунозара юритилиши ва ўқитувчи томонидан умумлаштириб якунланиши, баъзан баҳсли муаммолар очиқ қолдирилиши асосига қурилади».

Дастур лойиҳасининг ўзига хос жиҳатларидан яна бири адабиётни даврлаштириш масаласида кўзга ташланади. Шу пайтгача октябрь инқилобидан кейинги давр адабиётини «совет адабиёти» деб ўргганиб келдик. Бу «қоида»дан чекинган лойиҳа ижодкорлари ўз фикрини шундай изоҳлайди: «Тўнтариш бир ёки неча кунда содир бўлиши мумкин. Лекин адабиёт бундай қисқа вақт ичида ўзгариб қолмайди. Инқилоб революцион хусусиятга эга бўлса, адабиёт эволюцион хусусиятга эгадир».

Дастурда XX аср адабиётининг энг йирик даври «Социалистик реализм адабиёти» деб номланади. XX аср адабиётини даврлаштиришга оид айрим ишларда бугунги кун талабига мослашиш учун бўлса керак, «социалистик реализм» атамаси эътибордан четда қолдирилмоқда. Менинг фикримча, ҳар тарихий ҳодисани ўз ҳолатида ўрганмоқ ва ўргатмоқ лозим. Лойиҳада бу масала тўғри ҳал қилинган. Шунингдек, узоқ вақтлар қораланиб келинган буюк боболаримиз — ҳазрати Аҳмад Яссавий, Бобораҳим Машраб, қатағон даври қурбонлари — Чўлпон, Фитрат, Усмон Носирлар билан бирга Абдулла Орипов, Эркин Воҳидов, Ўткир Ҳошимов каби забардаст ёзувчилар ижодларига кенг ўрин берилиши айни муддао бўлган.

Муҳаммадюсуф НУРМАТОВ,
Тошкент шаҳар, Юнусобод туманидаги 83-ўрта мактабнинг 1-тоифали тил ва адабиёт ўқитувчиси.

Ёш табиатшунослар республика марказида мактаб ўқувчилари қалбида табиатга, хусусан ҳайвонот ва наботот оламига бўлган муҳаббат ҳиссини уйғотиш борасида яхши ишлар қилинмоқда.

СУРАТЛАРДА: ёш сабзавоткорлар тўгарагининг раҳбари Машкура Зоидова ўз ўқувчилари билан чигитни экишга тайёрламоқда. Ёш паррандашуносларнинг кабутарларга меҳри ниҳоятда баланд.

Равиль Альбеков суратлари.

* *Йиллар қатидаги сирлар*

ЖАВОБИ БИТТА...

КЕНГГИНА хонанинг ўртасида ҳайкалча турибди. У қора гранитдан қилингани учун шоҳсупанинг қора кўкиш рангидан анча фарқ қилади. Ҳайкалча нима ўзи? У тахтда ўтирган киши қиёфасида. Қўллари тиззаларида ётибди, ўзи ҳам ғоят хотиржам... Унинг чеҳрасини қадимги Миср фиръавнларининг бош кийими ҳисобланган кенг, ғалати қилиб ўралган йўл-йўл рўмол яна ҳам салобатли қилиб кўрсатади.

Ушбу ҳайкалча бундан 4000 йилча аввал яратилган фиръавн Аменемхет III никидир. У ҳақли суратда қадимги Миср санъатининг ноёб намунаси ва Эрмитажнинг фахри ҳисобланади.

Эрмитажнинг фахри... Бу сўз кишида қандайдир хотиржамлик ва алам уйғотади. Хотиржамлик — инсоният яратган энг буюк, нодир ёдгорликлар йўқолиб кетмаган, сақланиб турибди. Алам қиладигани улар ўз жойида, юртида эмас...

Эрмитажнинг хорижий шарқ бўлимида Аменемхет ҳайкалчасидан ташқари маъбуда Сохметнинг ҳайкалчаси — боши она шер қиёфасидаги аёл ҳам бор. У қадимда Фивадаги ибодатхоналарининг бирига кўрк бериб турган экан. Яна қуллар, деҳқонлар, ҳунармандларнинг ҳайкалчалари ҳам борки, уларга қараб туриб қадим инсоният маданияти қанчалар юксак бўлганлигини кўриш мумкин. Бир қатор тизилган юк кўтарувчиларни кўриб маҳлиё бўлмай иложингиз йўқ.

Қадимги Мисрда бадиий ҳунармандчилик жуда ривож топган. Эрмитажда тўпланган ноёб ёдгорликлар орасида нозик матолар, ёғоч ўймакорлиги, кулолчилик, товланадиган гулранг тақинчоқлар, тошдан моҳирона ўйилган вазалар ва бошқа қилдек нозик буюмлар бор.

Айни пайтда Эрмитажда эрамизга қадар бўлган XXII асрда тузилган сиёсий трактат «Гераклеоколь шоҳининг ўз ўғли Мерик-Рага ўгитлари», «Нефертиги башорати», «Чўккан кема денгизчиси ҳақида эртак» каби папирусга ёзилган қўлёзмалар мавжуд. Улар ўз давридаги энг муҳим воқеалар ҳақида маълумот бериши билан қимматлидир. Хусусан, «Чўккан кема денгизчиси ҳақида эртак» қизил денгизда ҳалокатга учраган денгизчининг одамзот оёғи етмаган оролга бориб қолгани, ғаройиб саргузаштларни бошидан кечирганидан кейин юртига қайтгани ҳақидаги ажойиб достондир. У «Синдбод баҳрий» ва «Робинзон Крузо»нинг айнан ўзига ўхшайди. Фақат эрамизгача бўлган XX асрда яратилган.

Айниқса, кўплаб худолар ҳайкалчалари қатори қадимги безакли саркофаглар, коҳин Петеснинг мўмиёси (эрамизгача бўлган X аср) ҳам, бошқа ғаройиб буюмлар ҳам томошабин диққатини ўзига тортади.

Эрмитажга кимлар қачон боргани ва бу улуғвор музейнинг қанча хонасини айланиб чиққанини ким билади? Ўзимизнинг Ойбек номли Ўзбекистон халқлари тарихи музейини нари борса икки-уч соатда кўриб чиқасиз. Унда ўтмишимиз ҳақидаги ҳикоя қилувчи ҳозирги кун нуқтаи назари билан қараганда ғарибгина экспонатларни кўриб (археологлар ва музей ходимлари мени кечирсинлар товба қилдим) юрагингизга бир олам ғам чўкиб чиқасиз. Шунда Буюк Британия музейларида, Санкт-Петербургдаги Эрмитажда, Москвадаги музей залларида (бу ғамислик эмас) Туркистон, Мовароуннаҳр тарихига оид фалонча нарса бор экан деган гапларни эшитиб қоламиз. Хўш, шундоқ шаҳарларга оддий ўзбек, айниқса, ҳозир бора оладими? Нега энди бир халқ тарихини бошқа юртлардаги олимлар ўрганиб донолик қилишади-ю, бизнинг одамлар дам сақлаб ўтиришади? Энг дастлаб тарих шу халқнинг ўзигагина тегишли эмасми?

Саволлар жуда кўп. Жавоби фақат битта: яхшиям Эрмитаж бор экан...

Ғолиб МИРЗО тайёрлади.

• Спорт • Спорт • Спорт • Спорт • Спорт

АНЪАНАВИЙ БЎЛИБ ҚОЛАДИ

НАВОИЙДА шаҳар ҳокимлиги ва тоғ-металлургияси заводи ҳамда Ўзбекистон теннис федерацияси ҳамкорлигида уюштирилган теннис бўйича шаҳар очиқ чемпионати бўлиб ўтди.

Унга Марказий Осиё давлатларининг барчасидан энг кучли спортчилар ташриф буюрдилар. Улар орасида Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоев Кубогининг 1992 йилги ғолиби олмаоталик Татьяна Бабина, Туркманистон чемпиони Барок Ражабалиев, душанбелик Елена Лужнихларнинг иштироки эса баҳсларга янада жозиба ва қизғинлик бағишлади.

Ўзбекистон шарафини эса шартнома бўйича Польшага кетган Виктор Богатирев ва Юрий Иевлевдан ташқари барча кўзга кўринган теннисчиларимиз ҳимоя қилдилар.

16 спортчи иштирок этган эркаклар баҳсида бош совринн учун кураш тошкентликлар ўртасида борди. Рақиби Дмитрий Томашевични 6:3, 4:6, 6:4 ҳисобида енгган МДҲ, Европа чемпионатлари ғолиби, Япония халқаро турнири совриндори Олег Огородов 200 минг сўм пул мукофоти билан тақдирланди. Иккинчи ўрин соҳибига 100 минг, учинчи ўринни эгаллаган Максим Кузьминга 50 минг сўм насиб этди.

Аёллар ўртасида эса мутахассислар тахмин қилганидек, ўзбек теннисининг биринчи рақамли ўйинчиси Татьяна Федорова бош совринни — 80 минг сўмни қўлга киритди. У финалда олмаоталик Татьяна Бабинани енгишга муваффақ бўлди. Учинчи ўринни эса душанбелик Елена Лужних эгаллади.

Жуфтликлар баҳсида ҳам асосий кураш шахсий биринчилик ғолиблари иштирокида бўлди. Биргаликда майдонга тушган Огородов ва Томашевич, Татьяна Федорова ва Олеся Артемова жуфтликлари яна бир карра ғалаба нашидасини сурдилар.

Турнирдан сўнг унинг иштирокчилари ўз ташаббуслари билан 46 минг сўм тўплаб уни Навоий шаҳар ногиронлар уйи ҳисобига ўтказдилар.

Турнирнинг юқори савияда ўтишига шаҳар ҳокимлиги, Навоий тоғ металлургияси заводи ва мусобақа учун махсус тўрлар, ҳакамлар учун мосламалар тайёрлаб берган «Герметик» заводи катта ҳисса қўшди.

Навоий шаҳри очиқ биринчилиги бундан буён анъанавий бўлиб қолиши ва уни ҳар йилнинг куз фаслида ўтказиш ҳақида келишиб олинди.

Робин Гуднинг тошкентлик издоши

«МЕҲНАТ ўринбосарлари» спорт иншоотида камондан отиш усталарининг республика чемпионати бўлиб ўтди.

Мусобақалар олимпиада ўйинларини ўтказиш қоидалари асосида бўлди. Бу эса ўз ичига 18 ва 25 метрли масофалардан отиш, шунингдек, барча 16 иштирокчи ўртасида жуфтлик баҳслардан иборат уч босқичли финал мусобақасини (мағлуб бўлган спортчи ўйиндан чиқиб кетади) уюштириш демакдир. Ушбу тартиб эса кўплаб кутилмаган натижаларга олиб келди. Масалан, ҳеч ким катта умидлар боғламаган олмалиқлик Максим Западненко пешқадам спортчилардан ҳисобланган Илмар Сайфуллин, Амет Умеровларни мағлубиятга учратиб кумуш медаль совриндори бўлди. Миллий терма жамоа вакили Андрей Безноздрев учинчи ўрин билан кифояланди.

Барча рақибларини доғда қолдирган тошкентлик Максим Газиевга эса машҳур фильм қаҳрамони Робин Гуднинг ҳам ҳаваси келса арзийди. У чемпионатнинг дастлабки кунидан бошлаб ғолибликни қўлдан бермай республика чемпиони унвонини қўлга киритди.

Аёллар ўртасида эса бош совринн Оксана Саабга (аввалги фамилияси Бондарь), кумуш медаль эса халқаро даражадаги спорт устаси Жанетта Збиковскаяга (аввалги фамилияси Циганкова) насиб этди. Уларнинг иккиси ҳам тошкентлик бўлиб «Меҳнат ўринбосарлари» ва МАСК жамоалари шарафини ҳимоя қилдилар.

Чилонзор туманининг 19-мавзесида «Саломатлик» спорт клуби ташкил этилган бўлиб, у ерда ёшларнинг тош кўтариш, атлетик гимнастика билан шуғулланиши учун барча шароитлар яратилган. Бундан ташқари улар спорт ва санъат байрамларининг доимий иштирокчиларидир.

СУРАТДА: «Саломатлик» спорт клуби аъзолари шаҳримизда ўтказилган спорт байрамида ўз маҳоратларини намойиш этмоқдалар.

ҒАЛВИРНИ СУВДАН КЎТАРГАНДА...

ЎЗБЕКИСТОН Давлат жисмоний тарбия институтида олий ва биринчи лига футбол жамоалари мураббийларининг маҳоратини синовдан ўтказиш, уларнинг бундай — масъулиятли вазифаларни қай даражада адо этишга қодирликларини аниқлаш мақсадида ҳафталик йиғин уюштирилди.

Нафақат Тошкент, унинг ён-атрофларидаги вилоятлар, балки республикамизнинг энг чекка туман, шаҳарларида фаолият кўрсатаётган мураббийлар қатнашган йиғин дастуридан «Ҳимоя чизиғидаги ўйинчиларнинг махсус тайёргарлиги», «Жисмоний зўриқишлар назариясининг ҳозирги муаммолари» каби мавзулардаги маърузалар ўрин олди.

Сўнгра Ўзбекистон футбол федерациясининг бош котиби Салим Эшмуҳамедов, Олимпия ва миллий терма жамоаларининг мураббийлари Тўлаган Исоқов, Рустам Акромов, жисмоний тарбия институти доценти Геннадий Сергеев ва футбол кафедраси мудири Раҳмон Нуримовдан иборат комиссия йиғин иштирокчиларини синовдан ўтказди.

Билим ва маҳорати талаб даражасида деб топилганларгина жамоаларга ишлаш учун рухсат олдилар.

ЎРИНЛИ ҲАВОТИРЛИК

ЯНГИ йилнинг дастлабки икки ойи мобайнида ўтказилган мусобақалар Ўзбекистон сув спортининг маҳорат савияси жуда тушиб кетганлигини кўрсатди.

Масалан, «Меҳнат ўринбосарлари» спорт иншоотининг сузиш ҳавзасида бўлиб ўтган ўсмирлар республика чемпионатида иштирок этган 226 сузувчининг бирортаси ҳам ҳатто биринчи даражали спортчи талабларини бажара олмаган, ваҳоланки, уч йил муқаддам шу ёшдаги (17 ёш) сузувчилар натижаларга кўра спорт усталигига номзодлар қаторидан ўрин олгандилар. Ўзбекистон сузиш федерациясининг бош котиби А. Гнедовскийнинг айтишича, мабодо мураббийлар бундан буён ҳам ўз ишларига шундай совуққонлик билан қарасалар, уч-тўрт йилдан сўнг республика биринчилигида қатнашишга лойиқ бирор спортчи қолмас экан.

Бу сўзларнинг исботи сифатида сув спорти саройида ниҳоясига етган Ўзбекистон чемпионатида фақатгина олти иштирокчи спорт устаси талабларини бажарганлигини келтириш мумкин. Лекин шуни ҳам айтиб ўтиш лозимки, Равиль Начаев, Александр Толпекин, Евгений Сергеевлар иккинчи маротаба шундай юқори натижага эришганлар.

Бундай муаммолар ҳозирда аёллар сув спорти мутахассисларини ҳам хавотирга солаётир.

ИСТЕЪФОГА ЧИҚМОҚЧИ

МАДРИДНИНГ «Атлетико» жамоаси Испания Кубогининг навбатдаги учрашувида «Барселона»дан 0:5 ҳисобида мағлубиятга учради. Бу «Атлетико»нинг 1956 йилдан буён ўз майдонида учраган энг йирик ҳисобли мағлубиятидир. Қолаверса, мадридликлар миллий чемпионат ўйинларида ҳам саккиз турдан бери битта ҳам очко ололмаяптилар. Шуларни ҳисобга олиб «Атлетико»нинг 54 ёшли мураббийси Луис Арагонес истеъфога чиқишга қарор қилди. «Менинг энди ҳеч кимга керагим йўқ, қачонлардир шу аҳволга тушаман деб ҳеч ўйламагандим», деди у журналистлар билан суҳбатда.

ФУТБОЛЧИ ЎЗИГА ИШОНАДИ

ГЕРМАНИЯЛИК машҳур шифокор Манфред Донико томонидан ўтказилган текширув натижалари спортнинг бошқа турларига қараганда футболда допинг ўйинчилар томонидан жуда кам истеъмол қилинишини кўрсатди. Унинг УЕФАга тақдим этган маърузасида айтилишича, 1991 йили назоратдан ўтказилган 7608 ўйинчидан 18 тасинигина допинг қабул қилганликда айблаш мумкин. Бу эса 0,024 фоиз демакдир. Лекин ўша сири фош бўлган 18 футболчининг 17 таси таъқиқланган дорилардан терапевтик мақсадларда фойдаланган.

* Кўпнинг кенгашига

ФАРҒОНАЧА КУРАШГА ЭЪТИБОР ШУМИ?

ФАРҒОНАЛИКЛАРНИНГ ажойиб бир одати бор. Бирор бир сайил, халқ томошалари курашсиз ўтмайди.

Кураш мусобақаларини ёшу қари жон дилидан севиб томоша қилади. Ўша пайтдаги қийқириқлар, гиламдаги полвонларни олқишлашларни эшитсангизми, қулоғингиз қоматга келади. Ҳа, кураш тушиш фарғоналикларга хос бир фазилат. Шунинг учунми бу сўлим гўшанинг ўғлонлари бақувват, кўркам бўлишади. Фарғонача курашнинг ўзига хос хусусияти шундаки, полвонлар мусобақа пайтида бир-бирларини чалиб ёки дуч келган ерига уриб йиқитсалар; у ҳолда ғолиб ҳисобланмайдилар. Рақибини даст кўтариб оёғини ердан узган ҳолда кўтариб урган курашчигина ғолиб ҳисобланади.

1974 йили Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия институтининг кураш кафедраси қошида миллий кураш бўйича алоҳида бўлим ташкил этилди. Доцент, миллий кураш бўйича Ўзбекистонда хизмат кўрсатган мураббий Жуматой Маҳмудович Нуршин шу бўлимнинг ташкилотчиларидан бири бўлди. У айни кунларда ҳам курашнинг фарғонача усули сир-асрорларини ёш полвонларга ўргатиб келмоқда. Бироқ барча соҳада бўлгани каби бу борада ҳам бир қатор муаммолар мавжуд. Келинг, яхшиси бу ҳақда Жуматой Маҳмудович Нуршиннинг ўзидан эшитсак:

— Кейинги пайтларда миллий курашнинг фарғонача усулига бўлган эътибор сусайиб бормоқда. Аввало шуни айтиш керакки, талабалар билан бемалол шуғулланиш учун махсус спорт залига эга эмасмиз. Машғулотлар ўтиш учун «Динамо» спорт мажмуига ёки эски ТошМИга боришга тўғри келади. Институтимизда спорт зали бўлгани билан талабга жавоб бермайди. Бунинг устига доимо банд бўлади. Чунки у ерда амалий машғулотлар ўтказилади.

Ачинарли жойи шундаки, фарғонача усул бўйича кураш мусобақалари жуда кам ўтказиладиган бўлиб қолди.

1992 йили олий ўқув юртлари ўртасида Ўзбекистон биринчилиги — Универсиада ўтказилди. Дастурга миллий курашнинг фарғонача усули ҳам киритилган эди. Амалда эса бу мусобақалар ўтказилмади. Хўш, буни қандай тушуниш мумкин?

Бир неча йилдирки институтда миллий курашнинг фарғонача усули бўйича алоҳида гуруҳ очилади деган гап бор. Лекин ҳамон гап гаплигича қолиб кетмоқда. Қачон, қаерда мусобақа бўлмасин бизнинг полвонларимиз, албатта, ғолиблик шоҳсупасидан ўрин оладилар. Фарҳод Маҳмудов, Эркин Ҳақназаров, Нуриддин Ғозиев, Улуғбек Маматов каби кучли, эпчил талабаларимиз борки, улар туфайли Тошкент вилояти Ўзбекистон чемпионатида уч йилдан буён мутлақ ғолибликни қўлдан бермаётир.

Дарвоқе, аввалари Ўрта Осиё ва Қозоғистон биринчилиги мусобақалари ўтказиларди. Ҳозирда ана шундай биринчиликлар ҳам ўтказилмай қўйди. Фарғона вилоятида шу ойда Ўзбекистон халқ депутати марҳум Рустам полвон Тожиев хотирасига бағишлаб катта кураш мусобақалари ўтказилади. Бу мусобақага Фарғона вилояти ҳокими Мирзажон Исломов ҳомийлик қилмоқда.

Истардикки, юрагида меҳри кўп ана шундай ҳомийларимиз кўпаяверсин. Миллий кураш кундан-кунга равнақ топиб, янги-янги полвонлар етишиб чиқсин. Бунинг учун эса барчамиз астойдил курашайлик.

Обида МИРЗАҚУЛОВА.

* «Юлдузлар» ҳаётидан

«ТОЖИМНИ САҚЛАБ ҚОЛАМАН»

МАЪЛУМКИ, англиялик шахматчи Найджел Шорт жаҳон чемпионлиги учун ўтказиладиган ўйинда Гарри Каспаровни ҳеч бир қийинчиликсиз ютишига юз фоиз муқаррар эканлигини эътироф этганди. Шу кунларда Лондонда ёш шахматчилар билан учрашувлар ўтказаётган Гарри Каспаров РАТА—ТАСС—СПОРТ ахборот маркази мухбирига шу масала юзасидан қуйидагиларни гапирди:

— Менимча, Шорт бундай оғиз кўпиртириб гапиришлари билан бўлажак ўйинимизни ўзига хос тарғибот қилиб кенг жамоатчиликнинг диққатини ўзига тортмоқчи шекилли. Чунки икки кишининг, улар қанчалар буюк уста бўлмасин, стол атрофида ўтирганча соатлаб дона суриши кўпчиликка зерикарли туюлиши ҳам мумкин-да. Албатта, Шорт — жуда ажойиб шахматчи, лекин мен унинг одоб доирасидан чиқмаслигини хоҳлардим, қолаверса, жаҳон чемпиони сифатидагина эмас, балки инсон сифатида шаънимга турли гап-сўзлар айтишига йўл қўймайман. Шорт билан бўладиган баҳсимизга келсак, мен ўз тожимни албатта сақлаб қоламан.

ТАЙСОН ЁЗГАН МАКТУБ

МАЪЛУМКИ, профессионал бокс бўйича жаҳон чемпиони Майк Тайсон бир йил муқаддам Дезире Уошингтон исмли қизни зўрлаганликда айбланиб 6 йил муддатга озодликдан маҳрум этилганди. Бугунги кунда унинг чемпионлик унвони бошқа бир қора танли йигит — Виддик Боуига насиб этган. Шуниси қизиқки, Боуи доимо Тайсонга устоздек сиғиниб келган, қолаверса, улар битта кўчада вояга етишган. Яқинда Тайсон Боуига мактуб ёзиб унга бир неча дўстона маслаҳатлар берган. Унда, жумладан, шундай дейилади:

«Менга сенинг вазнинг 110 килограммдан ҳам ошиб кетганлигини айтдилар. Очиғи, буни эшитиб сен учун ҳам роса уялдим. Сенга маслаҳатим, боксда қачонгача қолмоқчи эканлигингдан қатъи назар ўз вазнингни маълум бир доирада ушлаб туришга ҳаракат қилгин.

Бундан ташқари бир нарсани ҳеч қачон ёдингдан чиқарма: дўстларинг доимо сенинг «юлдузли» чоғларингдагина ёнингда бўладилар. Бошингга ташвиш тушганда эса уларни кундузи чироқ ёқиб ҳам тополмайсан. Эҳтиёт бўл, Боуи, эҳтиёт бўл.

Енгил атлетикани бежиз спорт турлари маликаси дейишмайди. Югуриш бўйича ўтказилган мусобақалар доимо мухлисларнинг диққат-эътибори марказида бўлади.

АЙЛАНМА ЙЎЛДАГИ ФОЖИА

УЛАРНИНГ ҳатто тўй кунлари ҳам белгилаб қўйилганди. Болалигу ўсмирликнинг шўх-шодон дамларини машаққатли машғулотларга алмашган икки ёш — бадиий гимнастика бўйича жаҳон чемпиони, 20 ёшли Оксана Костина ва бешкурашчи Эдуард Зеновка эндигина муҳаббатнинг алвон гулларга тўла боғига кириб бораётган эдилар. Лекин...

Ўша куни ҳар икки спортчи Новогорскдаги йиғиндан сўнг «Москвич» маркали машинада Домодедово аэропортига кетаётгандилар. Айланма йўлга чиқиш пайтида машина нимадир бўлиб қарама-қарши йўлак томон сурилиб кетди. Рўпарадан келаётган «КамАЗ» эса...

Мажақланган «Москвич»дан бир амаллаб чиқариб олинган ёшлар зудлик билан касалхонага келтирилди. Афсуски, Оксана бош миянинг қаттиқ шикастланганлиги боис оламдан кўз юмди.

Эдуарднинг эса эзилган жигарини кесиб ташладилар. Унинг аҳволи яхшиланиб бормоқда. Лекин у ҳали севгилисининг тақдиридан хабардор эмас...

● Спорт оламидаги янгиликларни «Тошкент оқшоми»нинг спорт шарҳловчиси Шуҳрат ЗОКИРОВ тайёрлади.

• Спорт • Спорт • Спорт • Спорт

Муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

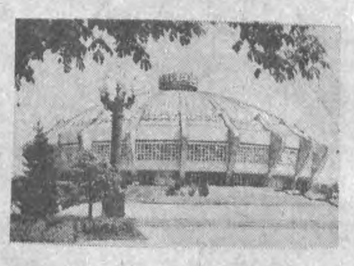

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ЦИРКИДА

(Хадра майдони)

19 март соат 18.00 да,

20 март соат 14.00 ва 17.00 да,

21 март соат 11.00, 14.00 ва 17.00 да

цирк санъатининг барча жанрлари иштирокида

«НАВРЎЗ» ХАЛҚ БАЙРАМИГА БАҒИШЛАНГАН

2 бўлимдан иборат

КАТТА БАЙРАМ ТОМОШАЛАРИ

Касса соат 10 дан 18.00 гача ишлайди.
Оммавий талабномалар қабул қилинади, қишлоқ жойлардан тушган талабномалар бўйича эса навбатдан ташқари хизмат кўрсатилади.
Цирк фойесида шошилинч сураткашлик устахонаси ишлайди.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 44-35-91, 44-29-04.

Билетлар нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан сотилади.

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА.

11 март соат 18.00 да

ПРЕМЬЕРА

Дж. Верди

«ТРАВИАТА»

Мусиқа раҳбари ва дирижёр — СССР халқ артисти, Ўзбекистон Республикаси давлат мукофоти лауреати ДИЛБАР АБДУРАҲМОНОВА.

Саҳналаштирувчи режиссёр — Ўзбекистон Республикаси ва Озарбайжон халқ артисти, Ўзбекистон Республикаси давлат мукофоти лауреати Ф. САФАРОВ.

Балетмейстер — СССР халқ артисти, СССР давлат мукофоти лауреати Г. ИЗМАЙЛОВА.

Спектаклда: Ўзбекистон республикасида хизмат кўрсатган артистлар: Х. Абдуқодиров, У. Тошматов, О. Александрова, Т. Данилова, А. Бозоров, Х. Қичимбаев, М. Глинка номидаги Бутуниттифоқ қўшиқчилар конкурсининг лауреатлари: М. Раззоқова, Л. Бондаренко ва Л. Ғоипова, республика қўшиқчилар конкурсининг лауреатлари: Н. Синхабиби, Т. Абияки, яккахон ашулачилар: Ю. Жданов, Р. Титеев, Ш. Ғофуров, Ю. Давидов, Ю. Ёқубов, В. Зюскин, М. Мелиев, Г. Бойжонова, Г. Умарова ва бошқалар иштирок этадилар.
Билетлар сотилмоқда.

Касса ҳар куни соат 10 дан 18.00 гача ишлайди.

Оммавий талабномалар қабул қилинади.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 33-90-81, 33-33-22.

«САЙЁҲИҚБОЛ» САЁҲАТ ФИРМАСИ

Ўз фаолиятини бошлайди ва Ўзбекистон Республикаси фуқароларини Ҳиндистонга қилинадиган сайёҳлик сафарларига таклиф қилади.
Мулоқот телефони: 34-92-91.
Манзилимиз: Биринчи Май кўчаси, 1-уй, 4-йўлак, 3-қават, 32-хона.

Тошкент шаҳар Акмал Икромов район Давлат суғурта инспекциясининг йўқолган

гербли муҳри ва квитанциялар ва суғурта гувоҳномалари учун белгиланган муҳрлари

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Юнусобод район Жамғарма банкининг 3649/079 рақамли филиалига қарашли йўқолган

ГЕРБЛИ МУҲР

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

«Ўзбекалоқаинвест» концернига қарашли Ўзбекистон Давлат алоқа лойиҳалаш институти жамоаси директор ўринбосари С. Ш. Турсуновга онаси
Рувоят ТУРСУНОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент автомобиль йўллар олий билимгоҳи ректорати, касаба уюшмаси комитети ва «Олий математика» кафедраси жамоаси шу кафедра доценти А. Олимовга рафиқаси
Маҳфуза Муҳаммад-Расул қизи ОЛИМОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: хатлар — 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концернининг босмахонаси.

■ Нашр кўрсаткичи 64690 ■ Босмага бериш вақти 11.30 ■ Босмага берилди 11.20. Буюртма Г—120. ■ 1 2 3 4 5 6